

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**KUŞAKLARA GÖRE YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR,
ROMANTİZM VE EŞ SEÇİMİ TUTUMLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİLERİN ARAŞTIRILMASI**

Hasan KUL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA
2019

KUŞAKLARA GÖRE YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR, ROMANTİZM VE EŞ SEÇİMİ TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ARAŞTIRILMASI

Hasan KUL

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Deniz ERGÜN

LEFKOŞA
2019

KABUL VE ONAY

Hasan KUL tarafından hazırlanan “Kuşaklara Göre Yakın İlişkilerde Yaşantılar, Romantizm Ve Eş Seçimi Tutumları Arasındaki İlişkilerin Araştırılması” başlıklı bu çalışma/...../2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

Yrd. Doç. Dr. Deniz ERGÜN (Danışman)

Prof. Dr. Mustafa Sağsan
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- ☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

Tarih

İmza

Hasan KUL

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın yürütülmesinde bir yıl boyunca bilgi ve birikimlerini benimle paylaşan değerli tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Deniz ERGÜN'e, tüm bu süreç boyunca bana destek veren aileme ve sevdiklerime en içten duygularıyla teşekkür ederim.

Hasan KUL

ÖZ

KUŞAKLARA GÖRE YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR, ROMANTİZM VE EŞ SEÇİMİ TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ARAŞTIRILMASI

Bu çalışmanın amacı, Kuşaklara göre yakın ilişkilerde yaşantılar, romantizm ve eş seçimi tutumları arasındaki ilişkilerin araştırılmasıdır. Araştırmancının örnekleme, seçkili örneklem yöntemi kullanılarak Bursa ilinde on sekiz yaş üstünde 409 kişiden oluşturulmuştur. Bu araştırmada veri toplama araçları olarak sosyo-demografik form, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II ile Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Z kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasında kaygılı bağlanma ile beraber yaşama arasında pozitif yönde hafif düzeyde, kaçınan bağlanma ve aşk yeterli alt boyutu arasında negatif yönde orta derecede ilişki tespit edilmiştir. Y kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasında kaygılı bağlanma ile çaba göstermeme, idealleştirme ve romantizm toplam puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki, kaçınan bağlanma ile beraber yaşama, aşk yeterli ve romantizm toplam puanları arasında negatif yönde istatistiksel ilişki bulunmuştur. X kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasında kaygılı bağlanma ile zıt kutuplar alt boyutu arasında pozitif yönde orta derecede, kaçınan bağlanma ile aşk yeterli ve romantizm toplam puanları arasında negatif yönde ilişki tespit edilmiştir. B kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasında kaygılı bağlanma ve romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasında bir ilişki tespit edilmemiştir. Kaçınan bağlanma ile aşk yeterli, idealleştirme ve romantizm toplam puanları arasında negatif yönde orta derecede ilişki bulunmuştur. Katılımcıların yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri puanlarında kuşakları arasında kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma yönüyle anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Katılımcıların romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanlarının kuşak değişkenine göre Z kuşağı 18-22

yaşındakilerin daha yüksek aşk yeterli ve tam güven alt boyutu puanlarına sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kuşaklar, Yakın İlişkiler, Romantizm, Eş Seçimi, Kuşaklara Göre Yakın İlişkiler

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CLOSE RELATIONSHIP, ROMANCE AND PARTNER SELECTION IN GENERATIONS

The aim of this study is to investigate the relationships between, romance and partner choice in close relationships according to generations. The sample of the study was composed of 409 people over 18 years of age in the province of Bursa, using the selective sampling method. In this study, Socio-demographic form, Inventory of Close Relationship Experiences-II and Romance and Partner Selection Attitude Scale were used. In Z generation individuals mildly negative correlation has been observed between close relationships inventory and romance and partner selection attitude scale points with anxious attachment and co-living in slightly positive level, avoidant attachment and love sufficient dimension. In Y generation individuals, positive relationship has been observed in relationship anxious attachment and not showing effort, idealism and romance points and negative relationship has been observed in meaningful relations, avoidant attachment and co-living, love sufficient and love sufficient points between close relationship inventory and romance and partner selection attitude scale points. In X generation individuals, between close relationship inventory with romance and partner selection attitude scale points and anxious attachment and in sub polar dimension mildly in positive level has been observed and between avoidant attachment and love sufficient and romance total scores negative relations has been observed. In B generation individuals, between close relationship inventory and romance with partner selection attitude scale points and anxious attachment and romance with partner selection scale no correlation has been observed. There was a moderate negative correlation between total attachment, idealization and romanticism. There was no significant difference between participants' anxieties of anxious attachment and avoidant attachment. According to the generation variable of the participants' romance and spouse attitude scale scores, Z generation 18-22 year olds had higher love and higher confidence subscale scores.

Keywords: Generations, Close Relationships, Romance, Partner Selection, Close Relationships in Generations

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY

BİLDİRİM

TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLO LİSTESİ.....	x
SİMGELER LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xii

1. BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu.....	2
1.2.Araştırmanın Amacı	6
1.3 Araştırmanın Önemi.....	8
1.4.Kapsam ve Sınırlılıklar.....	8
1.5.Tanımlar	9

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	10
2.1.Kuşaklar Arasında Yakın İlişkiler ve Eş Seçimi.....	10
2.2.Kuşak Kavramı	10
2.2.1. Baby Boomers /Patlama Kuşağı ve Özellikleri	11
2.2.2.X kuşağı ve Özellikleri	12
2.2.3.Y kuşağı ve özellikleri	13
2.2.4.Z kuşağı ve özellikleri	14
2.3.Kuşaklara Göre Yakın İlişkiler Romantizm Ve Eş Seçimi	15

2.2.1.Evliliğin Tanımı.....	16
2.3.1.1.Evlilik Türleri	17
2.3.2.Kuramsal Yaklaşımlar.....	18
2.3.2.1.Sembolik Etkileşimcilik ve Aile	18
2.3.2.2.İşlevselci / Fonksiyonalist Yaklaşım	20
2.3.3.Çatışmacı Yaklaşım	20
2.3.4.Feminist Akım	21
2.4. Evliliğin Gereği ve Nedenleri.....	21
2.4.1.Evlilik Kararı Eş Seçimi	23
2.4.1.1.Tanışma ve Evlilik	26
2.4.4.2.Nişanlılık	27
2.4.5.Evlilik Tercihlerini Etkileyen Bazı Durumlar	27
2.4.5.1.Sosyo Ekonomik Özellikler ve Aile Yapısı	27
2.4.5.2.Eğitim Düzeyi ve Meslek.....	28
2.4.5.3.Fiziksel özellikler.....	29
2.4.5.4.Kişilik Özellikleri	30
2.4.6. Kuşaklara Göre Yakın İlişkilerde Yaşantılar ile Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarıyla İlgili Araştırmalar	30
 3. BÖLÜM	
YÖNTEM	36
3.1.Araştırmanın Modeli	36
3.2.Evren ve Örneklem	36
3.3.Veri Toplam Araçları	37
3.3.1.Kişisel Bilgi Formu	37
3.3.2.Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II	37
3.3.3.Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği (REST)	38
3.4. Verilerin Çözümlemesi	38
 BÖLÜM IV	
BULGULAR.....	40

5. BÖLÜM

TARTIŞMA	53
----------------	----

6.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	58
------------------------	----

6.1. Sonuç	58
------------------	----

6.2 Öneriler	59
--------------------	----

KAYNAKÇA	61
----------------	----

EKLER.....	71
------------	----

Ek 1 : Kişisel Bilgi Formu	71
----------------------------------	----

Ek 2: YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ-II (YİYE-II)	73
---	----

Ek 3: ROMANTİZM VE EŞ SEÇİMİ TUTUMLARI (REST) ÖLÇEĞİ	76
--	----

Ek 4: AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU	78
--------------------------------------	----

Ek 5: BİLGİLENDİRME FORMU	79
---------------------------------	----

Ek 6: Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği Kullanım İzni	80
---	----

Ek 7: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-2 Kullanım İzni.....	81
---	----

ÖZGEÇMİŞ	82
----------------	----

BENZERLİK RAPORU	83
------------------------	----

ETİK KURUL ONAYI	84
------------------------	----

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Z kuşağı bireylerin demografik özelliklerinin dağılımı	40
Tablo 2. Y kuşağı bireylerin demografik özelliklerinin dağılımı	41
Tablo 3. X kuşağı bireylerin demografik özelliklerinin dağılımı	42
Tablo 4. B kuşağı bireylerin demografik özelliklerinin dağılımı	44
Tablo 5. Z kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişki	45
Tablo 6. Y kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişki.....	46
Tablo 7. X kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişki.....	47
Tablo 8. B kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişki	48
Tablo 9. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri puanlarının kuşak faktörüne göre değerlendirilmesi	49
Tablo 10. Romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanlarının kuşak faktörüne göre değerlendirilmesi	50
Tablo 11. Scheffe testi sonuçları	51

SİMGELER LİSTESİ

- n: Frekans
- p: Anlamlılık derecesi
- so: Sıralamaların ortalaması
- st: Sıralamaların toplamı

KISALTMALAR LİSTESİ

Akt	: Aktaran
Çev	: Çeviren
Ed	: Editör
SPSS	: Statistic Packets For Social Seciencies
sf	: Sayfa
vd	: Ve Diğerleri

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Kuşaklar toplumsal olaylar, ekonomik durum, teknolojik gelişmeler gibi birçok unsurdan etkilenmekte ve bunlar kuşakların yaşam tarzları, eğlence biçimleri, sosyal aktiviteleri, yaşama bakış açısı ve yakın ilişkileri ile evliliklerine etki etmektedir. Günümüzde en yaşlı kuşağın 2. Dünya savaşı sonrasında doğmuş bebek patlaması kuşağı olduğu, hakkını arayan, liderlik mücadelesi veren, bencil yaklaşımları olan ve teknolojiyle ilgisi olmayan bir kuşak olduğu, X kuşağı teknolojiyi sonradan görmüş, onu sonradan kullanan, öğrenmeye ve benimsemeye çalışan bir kuşak olarak tanımlandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra özellikle Y kuşağının son yıllarında doğanlar ve Z kuşağı ise teknolojinin içerisinde doğmuş kuşaklar olarak ifade edildiği bilinmektedir. Kuşakların birçok açıdan birbirinden farklı özelliklere sahip oldukları bir gerçektir. Bu araştırmada kuşaklara göre yakın ilişkilerde yaşantılar, romantizm ve eş seçimi tutumları arasındaki ilişkileri araştırılmıştır.

Kuşaklara göre kurulan yakın ilişkiler romantizm ve eş seçimi beraberinde sağlıklı nesillerin yetişmesinde temel unsur olan aileyi oluşturur. Aile bütünlüğünün devamı hem toplumsal açıdan hem bireysel açıdan gereklidir. Ailenin devamı için eş seçimi ve evlilik tutumlarının sağlıklı olarak yapılmış olması beklenir. Evlilik en eski kurumlardan ve ailenin temeli oluşturan ilişki sürekliliğidir. Evliliğin bu özelliği evrenseldir. Evlilik, bireyler için mutluluk sebeplerinden biridir. Kültürler farklı evlilik modelleri ortaya koysa da bu kurum evrenseldir. Ailenin devamlılığı, toplumsal düzenin sağlanması ve nesillerin inşasında evlilik gerekli görülmektedir.

Romantizm ve eş tercihinde tutumların sağlıklı olduğu bir ilişkide bireyler, birbirlerini dinlemekten uzak aile üyeleri yerine olaylara uygun şekilde tepki gösterebilen anne-babalar olacaktır; bununla birlikte ailenin refahı da

artacaktır. Güvenli bağlanma stiliyle bağlanan, romantizm ve eş tercihi sağlıklı eşlerin meydana getirdiği ailelerde büyüyecek çocuklar da ileriki dönemlerinde güvenli bağlanma tarzlarını benimseyecek, ailesinden kendisine geçen bilgileri çevresiyle paylaşarak toplumun mutluluğu ve refahında pozitif doğrultuda fayda sağlayacaktır. Kuşaklara göre yakın ilişkilerde yaşantılar, romantizm ve eş seçimi tutumlarının incelenmesi bu açıdan gereklidir.

1.1.Problem Durumu

Geçmişten bugüne bireyler, yaşamlarının hemen her alanında mutluluğun yollarını aramışlardır. Evlenmek ve yuva kurmak, bireyleri mutlu eden yollardan biri olarak görülmektedir. Bunu sağlamak için de uyumlu insanla birlikte olmanın önemi büyüktür. Aksi durumda yaşam boyunca mutlu olmak amacıyla atılan bu adım, mutsuz bir yaşamın başlangıcı olabilmektedir. Doğru eş seçimi, bireyin evlilikten beklentisini ve amacını çok net belirlemesi, gerçekçi bir beklenti içinde olması gibi faktörler, mutlu bir yaşam için belirleyici unsurlardır. Yakın ilişkiler, bireyleri her yönüyle ele almada temel taşlardan bir tanesidir. Hamarta (2004)"ya göre; yakın ilişkiler, kişilerin birbirleriyle duygusal bağ kurduğu, ayrıldıklarında üzüldükleri, zor zamanlarını paylaştıkları maddi veya manevi paylaşımlar yanında duyguların paylaşıldığı ilişkilerdir.

Sosyal değişim kişilerin yaşamlarında kültürlerine özgü yeni sorumluluklar yüklerken onların ekonomik bakış açılarında da değişime yol açmıştır (Gillies, 2003:3). X, Y ve Z kuşakları romantizminin, eş seçiminin ve evliliğe ilişkin olarak tutumlarında karşılaştırma yapılmıştır. Bu çalışma kuşakların evlilik tutumu üzerinde istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığa yol açmadığı ifade edilse de ölçeğin alt boyutları anlamlı farklılıkları ortaya koymuştur. Medeni durumlarında, cinsiyetlerinde, boşanmış bir yakınının olması durumunda ve evlendikleri yaşlara göre evlilik tutumlarında farklılık görülmüştür. Kuşakların evlilik tutumunu etkilememesi katılımcıların yüksek eğitim düzeyleri ile açıklanmıştır. Ayrıca kuşaklar için seçilen örneklemin çoğunlukla tek bir kuşaktan olmasıyla izah edilmiştir (Sungur vd. 2017: 69). Kuşakların evlilik ve aile kurumunu inceleme açısından önemli olduğu ifade edilmiştir. Pınar (2008) araştırmasında Y kuşağındaki kişilerin evlenecekleri zaman bu bireyi öncelikli

olarak kendilerinin tanımları gerektiğini düşündüklerini, sonrasında ise aile onayına başvurulması düşüncesinin hakim olduğu belirtilmiştir. Diğer bir özellikleri ise romantik ilişkileri olsa bile evliliği hemen düşünmedikleri, birbirlerini tanıdıktan sonra düşündükleri zamana bıraktıkları ve daha serbest birbirleriyle yaşadıkları belirtilmiştir (Pınar, 2008: 49-60). Tüfekçi (2008) cinsiyete göre genç yetişkinlerin romantizm ile eş tutumları açısından farklılar olduğunu bulgulamıştır (Tüfekçi, 2008). Değişen toplumsal roller kadının yerinde ona bakışta farklılıklara yol açmıştır. Özellikle daha özgür düşüncesin ve serbest hareketin yaygınlaştığı söylenebilir (Gazioğlu, 2014).

Ortak özellikleri fazla bulunan çiftlerin başarılı bir evlilik sürdürme ihtimalleri daha yüksek olmaktadır. Fakat, kişinin kendisiyle tümüyle benzer bir eş bulma olasılığı çok yüksek değildir. Bundan dolayı, evlilik ilişkisini sağlıklı biçimde yürütebilmek için doyurucu oranda karşıt veya benzer gereksinimlerin oranı önem taşımaktadır (Hawkins ve Booth, 2005; Helms ve Buehler, 2007). Yakın ilişkilerin önemli bir yönünü oluşturan ve bireyin partneriyle yaşadığı karşılıklılığa, uyuma ve bağlılığa dayanan romantik ilişkiler de uzun süredir çeşitli araştırmalara konu olmuş (Carriere ve Kluck, 2014; Collins, 2003; Dumas, Pearson, Elgin, ve McKinley, 2008; LaGreca ve Harrison, 2005; Marshall, Bejanyan, Castro ve Lee, 2013) ve bireylerin yaşamlarına olan etkisi incelenmiştir. Eşler arasındaki adaptasyonun ve evlilik başarısı arasındaki iletişiminin bir eşi de bağlanma biçimleri ve uyumluluk içinde yer almaktadır (Wampler vd, 2003). Bu bağlamda yapılan araştırmalar ortaya koymuştur ki; aralarında güven ve saplantılı bir bağlanma olan eşler, korkulu bağlanan eşlere oranla evlilik adaptasyonu seviyelerinde pozitif yönde daha fazla puan almaktayken, adaptasyon-tatmin-yakınlık-bağlılık hususlarında daha yaratıcı olmakta ve gelişime açıklık göstermektedirler (Tutarel, Kışlak, Çavuşoğlu 2006).

Cinsiyete göre eş seçme kriterleri farklı olabilmektedir. Erkeklerin eş seçme stratejilerinin odağı; kadının güzelliği, kadınların tercihi ise erkeğin maddi olanakları olmuştur (Yıldırım, 2007, 17). Tuzer (2016) üniversite öğrencilerinin romantizm ve eş seçimi konusunda yaptığı araştırmada bireysel özellikleri olarak; cinsiyet, güncel ilişki, ilişki durumu, ilişki süresi, evlilik düşüncesi,

evliliğin gerçekleşeceği yol, evlilik planı için verilen süre ve ebeveynlerin birliktelik durumları ele alınmıştır. İstatistiksel bulgulara göre, eş seçimi tutumları; cinsiyete göre “beraber yaşama” güncel ilişkiye göre “idealleştirme” evlilik düşüncesine göre “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “zıt kutuplar”, “beraber yaşama”, “idealleştirme” evlilik planı için verilen süreye göre, “beraber yaşama”, “zıt kutuplar”, “çaba göstermeme”, “tam güven”, “idealleştirme” ve “aşk yeterli” evliliğin gerçekleşeceği yola göre, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “tam güven” ve “zıt kutuplar” boyutları için anlamlı bir farklılık göstermiştir. Buna karşın, eş seçimi tutumları; ilişki süresi, ilişki durumu ve ebeveynlerin birliktelik durumları açısından anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Özteke’nin (2015), romantik ilişki yaşayan bireylerin bağlanma stilleri, eş seçiminde sınırlandırıcı inançları ve beden imgesi baş etme stratejilerinin romantik mükemmeliyetçiliklerine ilişkin yaptığı araştırma sonuçlarına göre; kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile aşk yeterli ve tam güven sınırlandırıcı inançları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmakta, zıt kutuplar inancı arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Romantik mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından partnere yönelik mükemmeliyetçilik ile çaba göstermeme ve idealleştirme sınırlandırıcı inançları arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler tespit edilirken, aşk yeterli boyutu arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki gözlenmiştir.

Bir çiftte, doğru bağlanma stilleri, romantizm ve eş seçimi sağlıklıysa bu çiftler yaşanan olumsuz olaylara akılcı bir şekilde yaklaşacaklardır (Mikulincer ve Shaver, 2007). Bu durum da ailenin mutluluk seviyesinin artmasını sağlayacaktır. Çiftlerin birbirine güvenli bağlandığı, romantizm ve eş seçiminin sağlıklı olduğu ailelerde büyüyen çocukların yaşamlarının sonraki evrelerinde doğru bağlanabilen, ailesinden edindiği doğru bilgileri çevresine transfer edebilen kişiler olarak toplumsal mutluluk durumuna da pozitif etkileri olacaktır (Mikulincer ve Shaver, 2007). Bireylerin eş seçimi ve romantizme dair davranışları ile samimi ilişkilerdeki deneyimleri arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Eş seçimi kişi açısından mühim ve aynı zamanda da güç bir evredir. Eş seçimini önemli kılan unsurlar arasında giderek artan boşanma olayları ve sağlıklı olmayan ilişkiler sayılabilir. Başka bir açıdan erişkinlik

dönemindeki bağlanma stillerini belirlemesi noktasından pek mühim olan Yakın İlişkilerdeki Yaşantılar Envanteri bağlanma kavramını, benlik durumunu, negatif otomatik fikirler ve psikopatolojik bulgular arasındaki alakalar hususundan analiz etmektedir. Böylelikle romantizm ve eş seçimi tutumları ile yakın ilişkilerdeki yaşantılarının karşılaştırılması mümkün olabilecektir. Literatürde Main, Kaplan ve Cassidy'nin (1985) belirttiği üzere çocukluk erken yaşantılarından itibaren oluşturulan tüm yakın ilişki türlerinin eş seçiminde ve bağlanmada etkili olduğu kabul edilmektedir. Öteki taraftan, Collins ve Sroufe'un (1999) belirttiği açıdan, bireylerin romantizm ve eş seçimine yönelik tutumları ile yakın ilişkilerdeki yaşantıları arasında ilişki olduğu kabul edilmektedir. Bu ilişkilerin değerlendirilmesinde yetiştiriliş, psiko sosyal süreçler ve gelişen teknoloji etkenken kuşaklar arası incelenmesine yönelik hiç çalışma bulunmamaktadır.

Günümüzde çok değişik nedenlerden dolayı boşanmalar artmış ve insanlar yalnız yaşamaya yönelmiştir (Özdemir, 2007:192-193). Boşanma oranlarındaki artış doğru eşi seçme yönündeki kaygıları da artırmıştır (Şentürk, 2008, 8). Son dönemlerde gittikçe artan boşanma olayları, aile içindeki fiziki yahut ruhsal şiddete varan vakaları, bilerek ya da bilmeden yapılan cinsel sömürüler hem aile yaşamını hem de kişilerin toplumsal hayatlarını, hem eşlerin evliliklerinin değerini ve bütün bunlara bağlı olarak toplumun huzuruna da doğrudan etkilemektedir. Eş tercihinin yönelik tutumlar, eşlerde güvenli bağlanma tarzlarının bulunup bulunmadığı gibi unsurlar, sağlıklı evliliklerin gerçekleşmesinde önemli noktalar olarak dikkat çekmektedir.

Bireylerin sosyal ilişkilerinin önemli bir bölümünü oluşturan yakın ilişkiler, birey için hem mutluluk hem de mutsuzluk kaynağı olabilmektedir (Dönmez vd, 2009:2). Bu dönemde yaşadıkları ilişkiler gençlerin karşı cinse yönelik tutumlarını etkileyebilmektedir. Bu sayede, eş seçimi ve evlilik öncesindeki gençler bu konudaki beklentilerini değerlendirme fırsatı bulmaktadırlar. Eş seçimi ve evlilik kararı bireylerin tüm yaşamını etkilemesi bakımından oldukça önemlidir. Evliliklerin sağlıklı bir şekilde yürümesi ve evlilikten alınan doyumunun yüksek olması, kişilerin uygun tercihler yapmasına bağlıdır (Özgüven, 2014:31). Eş seçimi kararı, bireylerin, yaşamını kiminle

sürdüreceğini, kimden çocuk sahibi olacağını, kiminle aile kuracağını belirlediği bir süreçtir. Bireyin yaşamına etkisi düşünüldüğünde oldukça önemli ve karmaşık bir karar alma sürecidir. Evlilik, insanoğlunun neslinin devam ettirebilmesini sağlayan bir birlikteliktir. Toplumsal yaşamın en küçük yapı taşı olan ailenin de temeli evlilik ile atılır. Ailede öğrenen, sosyalleşen ve hayata hazırlanan çocuk, sadece neslin değil kültürün de devamını sağlar.

Evlilik bağına güçlendiren evlilik öncesi etkenler ile birlikte toplumların giderek artan boşanma oranları üzerinde daha fazla durulmaya başlanmıştır. Bu bağlamda eş seçimi önem kazanmıştır. Evlilik öncesi etkenlerden biri olan eş seçimine ilişkin çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bireyler için eş seçimi hem önemli hem de sıkıntılı bir süreç olmaktadır. Bireylerin bu seçiminde önemli olan şey sahip olduğu inançlarıdır. Bireylerin inançları, duygularını ve davranışlarını etkilemekte ve bu durum ilişkideki hoşnut olma düzeyini etkilemektedir (Cobb, Larson ve Watson, 2003). Bireyin kiminle ne zaman evleneceği ile ilgili görüşleri, sağlıklı eş seçimi hususunda gösterdiği çaba, eş seçimi ile ilgili sorunlar için seçilebilecek problemle başa çıkabilmeyi sınırlandıran ve önleyen kişisel inançlar bu bağlamda önemlidir. Eş seçimiyle ilgili engelleyici inançlar bu doğrultuda değerlendirilebilir (Larson, 2000). Evlilik ile ilgili mitlerin oluşumunu sağlayan çıktılar arasında; bireyin güncel olarak takip ettiği yayın kuruluşları ve sosyal çevresinden duydukları, bireysel deneyimlerinden sağladıkları yer almaktadır. Böylelikle kişinin doğru bilgiyi yanlış yorumlayıp bu şekilde inanç geliştirdiği görülmektedir (Özgüven, 2014).

Evliliğe dair gerçekçi olmayan inançlar, katı standartlara, hatalı varsayımlara ve rasyonel olmayan beklentilere dönüşerek tutumlarımızı oluşturmaktadır. Eş seçimine yönelik sınırlandırıcı inançlar ve beklentiler, evlilik ilişkilerinde sorunlara neden olabilmektedir. Kuşak farklılıklarının da yakın ilişkiler, romantizm ve eş seçimi tutumları da farklılıklara yol açan bir etken olup olmadığı araştırılması gereken bir problemidir.

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, kuşaklara göre yakın ilişkilerde romantizm ve eş seçimi tutumlarını incelemektir. Romantizm ve eş tercihindeki tutumlar

hakkında şimdiye kadar ele alınmış çalışmalar, kimi yönlerde kişilere yardımcı olabilmış olsa da bu hususla bağlantılı incelemelerin, konunun hepsini ifadede, iki esas faktörün tümünün anlaşılmasında yetersiz kaldığı görülmüştür. Bu bakımdan bu hususun çok farklı değişkenlerle ele alınmasının önemi fark edilmiş ve ele alınan incelemelerde romantizm ve eş tercihi tutumlarıyla bağlı olarak eskisinden farklı bulgu-bilgi ve verilere ulaşılması amaçlanmıştır.

Çalışmaların neticesinde varılan sonuçların; evlilik terapilerinde, aile ve evlilik danışmanlığında, aile terapilerinde ve aile mahkemelerinde faal biçimde göz önüne alınabilecek bir çalışma özelliğinde olacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte çalışmadan çıkarılacak sonuçların her sene çoğalan boşanma olaylarının eksiltilmesinde ve evlenme kararı alınmadan önce danışmana başvuran eşlerin daha sağlıklı karara varabilmelerinde fayda sağlayabileceği öngörülmektedir. Eş seçimi ile ilgili rehberlik çalışmalarına katkısı düşünüldüğünde konu ile ilgili daha fazla araştırmaya gereksinim duyulmaktadır.

Araştırmanın amaçlanan soruları şu şekilde sıralanabilir:

1. Kuşakların romantizm ve eş seçimine yönelik tutumları ile Yakın İlişkilerdeki yaşantıları ilişkisi arasında anlamlı seviyede ilişki mevcut mudur?
2. Kuşakların romantizm ve eş seçimine yönelik tutumları farklılaşmakta mıdır?
3. Kuşakların Yakın İlişkilerdeki Yaşantıları farklılaşmakta mıdır?
4. Kuşaklarda romantizm ve eş seçimine yönelik tutum demografik özelliklere göre farklılık göstermekte midir?
5. Kuşaklarda yakın ilişkilerdeki yaşantılar demografik özelliklere göre farklılık göstermekte midir?

1.3 Araştırmanın Önemi

Toplumsal kurum olması ve kişilerarası ilişkilere dayalı olması sebebiyle evlilik konusunda farklı birçok çalışma yapılmış olup araştırmacıların ilgisi sürekli güncel kalmıştır (Yılmaz, 2001). Ülkemizde ise eş seçimi romantizm yakın ilişkilerde yaşantılar ve bunların kuşak farkları açısından değerlendirilmesi araştırmaları sınırlı sayıdadır. Kuşaklara göre kurulan yakın ilişkiler romantizm ve eş seçimi beraberinde sağlıklı nesillerin yetişmesinde temel unsur olan aileyi oluşturduğundan bu konuda yapılan çalışmalar her zaman önemini koruyacaktır. Ailenin devamı için eş seçimi ve evlilik tutumlarının sağlıklı olarak yapılmış olması beklenir. Romantizm ve eş tercihinde tutumların sağlıklı olduğu bir ilişkide bireyler, birbirlerini dinlemekten uzak aile üyeleri yerine olaylara uygun şekilde tepki gösterebilen anne-babalar olacaktır; bununla birlikte ailenin refahı da artacaktır. Kuşaklara göre yakın ilişkilerde yaşantılar, romantizm ve eş seçimi tutumlarının incelenmesi bu açıdan gereklidir. Ülkemizde toplumsal değişmelere rağmen aile kurumu halen ayakta kalmış ve devlet tarafından desteklenmiştir. Yine devlet tarafından farklı zamanlarda aileyi koruyucu düzenlemeler yapılmıştır. Ancak, aile yuvasının mutluluğu sadece yasalarla sağlanamaz. Bu hususta özellikle doğru eş seçimi de önemlidir. Kuşaklar arasındaki farklılıkların ele alınması düşüncelerdeki ve bakış açısındaki değişimi gösterecektir. Bu açıdan araştırma bulgularının kuşaklara göre yakın ilişkilerde yaşantılar, romantizm ve eş seçimi tutumları arasındaki ilişkileri tespit etmesi yönüyle önemli olduğu düşünülmektedir.

1.4.Kapsam ve Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, 2017-2018 yılı ile,
2. Araştırmaya katılan kişilerin görüşleri ile,
3. Kullanılan ölçeklerle
4. Kullanılan istatistiksel çözümleme yöntemleri ile sınırlıdır.

1.5.Tanımlar

Yakın ilişki: Kişilerin birbirleriyle duygusal bağ kurduğu, ayrıldıklarında üzüldükleri, zor zamanlarını paylaştıkları maddi veya manevi paylaşımlar yanında duyguların paylaşıldığı ilişkilerdir (Hamarta, 2004).

Kuşak: Yaklaşık olarak aynı yıllarda doğmuş, aynı çağın şartlarını taşıyan, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, kaderleri paylaşmış, benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişilerin topluluğudur (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>).

Baby Boomers/ patlama Kuşağı: Bebek Patlaması (Baby Boomers) kuşağı olarak ifade edilen bireylerin 1946 - 1964 yılları arasında doğanlardan oluştuğu kabul edilmektedir (Adıgüzel, Batur ve Ekşili, 2014).

X Kuşağı: 1965 ile 1979 yılları arasında doğan bireyleri tanımlamaktadır (Kyles, 2005, s.52).

Y Kuşağı: 1980 ve 1999 yılı arasında doğan bireyleri tanımlamaktadır (Kuş, 2016, s.55).

Z Kuşağı: 2000 yılı ve sonrasında doğan bireyleri tanımlanmaktadır (Levickaite, 2010, s.173).

Romantizm: Romantik ilişkileri, duygusal bağlılık (sevgi, aşk), eşler arası duygusal ihtiyaçlarının giderilmesi karşılıklı destek alma sürecidir (Solmuş, 2010).

Tutum: Tutulan yol tavır demektir. Bireyin diğer insanlar ve nesnelere karşı olan değerlendirmeleridir (<http://www.tdk.gov.tr/index>).

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Kuşaklar Arasında Yakın İlişkiler ve Eş Seçimi

Bu bölümde kuşak kavramına, kuşak farklılıklarına, romantizm yakın ilişkiler ve eş seçimi ile evlilik kavramına ayrıntılarıyla değinilmiş ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.2.Kuşak Kavramı

Kuşak tanımları ve sınıflandırılması yapılırken toplum yapısında değişiklik meydana getiren ve toplumda yaşayan bireylerin tutum ve davranışları etkileyen önemli olaylar temel alınmaktadır (Duffy ve Smith, 2013, s.320). Literatür incelendiğinde birçok kuşak sınıflandırılması yapıldığı görülmektedir. aynı doğum yılı ve önemli yaşam olaylarını paylaşan grup olarak tanımlanmaktadır (Kupperschmidt, 2000). Kyles'e (2005, s.54), 1946-1964 yılları arasında doğanları bebek patlaması kuşağı, 1965-1979 yılları arasında doğanlar X kuşağı, 1980-1999 yılları arasında doğanları Y kuşağı ve 2000 yılı ve sonrasında doğanları Z kuşağı olarak tanımlamaktadır. Ayrıca Howe and Strauss (2000), 1925-1943 yılları arasında doğanları sessiz kuşak, 1943-1960 yılları arasında doğanları patlama kuşağı, 1961 – 1981 yılları arasında doğanları 13 kuşak, 1982-2000 yılları arasında doğanları milenyum kuşağı olarak tanımlamaktadır. Oblinger ve Oblinger'e (2005) göre kuşak sınıflandırması ise yetişkinler 1946 öncesinde doğanlar, Bebek Patlaması (1947-1964) arası doğanlar, X Kuşağı (1965-1980) Y Kuşağı, Net Kuşağı Milenyumlar (1981-1995) Milenyum Sonrası (1995-Şimdi) kapsamaktadır.

Bir diğer tanıma göre kuşak kavramı; aynı yıllar içerisinde doğmuş olup, sosyal, ekonomik olaylardan siyasi olaylara kadar aynı dönemin içinde yer

almış ve değerleri etkisinde kalan bir topluluktur (Altuntuğ, 2012, 204). Kuşak kavramı benzer doğum yıllarına sahip aynı dönemin özelliklerini sorumluluklarını ve yaşam koşullarını paylaşan doğum yılları gözetilerek tanımlanan insan gruplarını ifade etmektedir (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>). Literatürde, belirtilen kuşakların zaman dilimlerinin farklı şekillerde sınıflandırıldığı görülmektedir (Parry, 2011). Fakat bu çalışma; Baby Boomers /Patlama Kuşağı, X Kuşağı, Y Kuşağı ve Z kuşağı üzerinden değerlendirileceği için kuşaklar ile ilgili detaylı açıklama sadece bu kuşaklar çerçevesinde ele alınacaktır.

2.2.1. Baby Boomers /Patlama Kuşağı ve Özellikleri

Kuşakların yaşadıkları yerlerdeki toplumsal, siyasal ve ekonomik güçler onların duygu ve davranışlarını etkileyerek kuşak değerlerini oluşturur (Kupperschmidt, 2000). Bebek Patlaması (Baby Boomers) kuşağı olarak ifade edilen bireylerin 1946-1964 yılları arasında doğanlardan oluştuğu kabul edilmektedir (Lancaster ve Stillman, 2002; Oblinger ve Oblinger, 2005; Adıgüzel, Batur ve Ekşili, 2014). II. Dünya Savaşı tüm dünyada yıkım getirmiş olup insanların psikolojik durumları bu savaştan oldukça etkilenmiştir. Savaş süresinde açlık, kıtlık ve ekonomik sıkıntılar yaşanmış, insanlar yaşadıklarından hem evliliklerini ertelemiş hem de çocuk sahibi olmaktan uzak durmuştur. Sonuçta Dünya nüfusu azalmaya başlamıştır. Savaş bitince ise devletler azalan nüfuslarını artırmak için çareler aramıştır. Bebek sahibi olunması için teşvikler getirilmiştir (Demirkaya, Akdemir, Karaman ve Alan, 2015). İnsanların kendilerini güvende hissetmesiyle bebek sahibi olmaya başlanmıştır. Bu dönemde yaşanan bebek doğum oranlarındaki ani artışa bebek patlaması -baby boom- adı verilmiştir. Bu dönemde 1 milyar bebeğin doğduğu tahmin edilmektedir (Adıgüzel, Batur ve Ekşili, 2014). Bu kuşak, haksızlığa isyan edip insan hakları hareketlerini başlatmışlardır. Ayrıca bu dönemde dünyada radyonun altın çağı yaşanmıştır. Türkiye’de ise ihtilal ve çok partili döneme geçiş yaşanmıştır (Mengi, 2009).

Bu kuşak genel olarak çalışmak için doğduğunu düşünür. Resmi ideolojiye tam tamına bir bağlılık içindedirler ve otoriteye karşı aşırı itaatkârlardır. Kurallara

uyuma konusunda asla taviz vermezler. İş yerlerine sadıklardır ve uzun süre aynı işte çalışma eğilimindedirler. Bu kuşağın temsilcileri kariyer odaklıdır. Kendi kendilerini motive ettikleri için başkaları tarafından takdir edilmekten hoşlanmazlar. Onlar için maaş, hayatlarında önemli bir yer edinir. Teknolojiyle çok haşır neşir olmamışlardır. Bu yüzden de teknoloji kullanmada pek iyi sayılmazlar. Günümüzde yavaş yavaş emekli olmaya başlasalar da hala birçok firmanın üst yönetiminde yer almaya devam ederler. Dünya politikası da genel olarak hala bu kuşağın elindedir (Demirkaya, Akdemir, Karaman ve Alan, 2015).

Bu gruptaki kuşak, iş hayatını kişisel yaşamının üzerinde tutmuştur; işleri onların kimliğidir. Bu kuşak üyeleri, işyerinde yöneticilerinin algılarına değer verirler (Kupperschmidt, 1998). Olumlu özelliklerinin yanında bu kuşağa yöneltilen en büyük eleştiri "bencil" hatta "narsist" olmaları üzerinedir. Bencilliğin yanında bebek patlaması kuşağının genelde değişime ve yeniliğe kapalı olduğu öne sürülür. Yeniliğe soğuk bakarlar ve eski uygulamalara devam etme eğilimindedirler. Bu kuşağın temsilcileri işkoliktirler. En belirgin özelliği ise "kuralcı" olmalarıdır (Mengi, 2009). Ülkemizde bebek patlaması kuşağının temsilcileri 54-72 yaşları arasında bulunmakta ve nüfus içerisinde önemli bir yere sahiptirler.

2.2.2.X kuşağı ve Özellikleri

1965-1979 yılları arasında doğanları kapsamaktadır. Bu yıllar arasında ekonomik zorlukların yaşanmasından dolayı bu neslin başarısı daha az belirgin bir durumdadır. X kuşağı insanları kötümser, şüpheli, neredeyse her konuda hayal kırıklığına uğramış ve basmakalıp davranışları çok fazla sorgulamasına rağmen son derece eğitilmiş bireyler olduğu söylenebilir (Leaver ve Schmidt, 2009, 220). X Kuşağı, dünyanın değişen şartlarına karşı kanaatkar, idealist, toplumcu ve sadık bir kuşak olarak ifade edilmektedir. (Senbir, 2004, s.24). X kuşağı yaşanan olayların sonuçlarına ve değişen dünya koşullarına uyum sağlayabilmek için ekstra bir çaba harcamaktadır. (Yelkikalan ve Altın, 2010, s.15). Türkiye’de bu kuşak „Geçiş Dönemi Çocukları“ kuşağı olarak adlandırılmaktadır (Senbir, 2004).

X kuşağı neslinin özelliklerinin başında yaşam biçimleri ve tutumlarının aileyi, yaşamlarını ve çalışmalarını dengeleme üzerine olması gelmektedir. İşlerindeki ilerleme için zaman, enerji ve ilişkilerini feda etmeye inanmamakta ve genellikle ekip takımından ziyade bağımsız ve özgür çalışanlar olarak görülmektedir. (Lager, 2006, s.28). Hayatlarında rahat ettikleri her şeyden hoşlanırlar. İşyerlerinde fazla mesai çalışmayı uygun bulmamakta, özel hayatlarında da doyuma ulaşmak istemektedirler (Takase, 2007).

X kuşağı bireylerinin karakteristik özelliklerini etkileyen ve önemli bir paya sahip olan gelişmeler, bazı olumsuz toplumsal olaylara karşın teknoloji ve özellikle bilgisayarın rolü oldukça önemlidir. Video oyunları bu kuşağın gençleri arasında yaygın kullanılmıştır (Erickson, 2010,11-12). X kuşağının temel özelliklerini şu şekilde ifade etmek mümkündür: Otoriteyi sevmezler ve sorgularlar, beceriklidirler, mücadele etmeyi severler, teknoloji ile ilgilidirler, onaylanmayı beklemezler, bağımsızlıklarına düşkündürler, özgüvenleri yüksektir, değişime açıktırlar, hiyerarşiyi sevmemelerine karşın takım çalışmasını da kabul ederler, görev odaklı çalışırlar, işin bütününe değil sadece kendi işleri ile ilgilenirler, iş değiştirme konusunda ılımlıdırlar, sosyal hayatlarında dengeli olmaya özen gösterirler, yeni yaklaşımları severler ve yaratıcıdırlar, açık sözlüdürler (Bova ve Phelan, 2011, s.29). Shelton ve Shelton'un (2005), 1200 kişiden oluşan X kuşağı üyesiyle yaptığı bir çalışmada bu kuşağın nitelikleri sabırsız, dikkatsiz, kibirli, kuşkucu, talepkar olarak saptanmıştır. Olumlu özellikleri ise bağımsız, mantıklı ve ekip anlayışı yüksek olarak belirtilmiştir.

2.2.3.Y kuşağı ve özellikleri

Milenyum kuşağı olarak da bilinen Y kuşağı 1980-1999 yılları arasında dünyaya gelmiştir. Y kuşağı bireyleri yeni fikirlere açık, iyimser, amaca dönük ve başarı algılamalarına yönelik oldukça motive olduğu söylenmektedir. Güçlü bir bağımsızlık ve özerklik duygusu ile kendini düşünen ve kendine güvenen bireylerdir. Olayların nedenleri ile ilgilenmeden sonuçlara odaklanmaktadır (Himmel, 2008, s.42). Her kuşağın olduğu gibi Y kuşağının da başlangıç tarihi hakkında birçok farklı tarih bulunmaktadır. Fakat genel

olarak 1980 ve 1999 yılı arasında doğan bireyler Y kuşağını kapsamaktadır (Kuş, 2016, 55).

Y kuşağı bireyleri hassaslık duyduğu konularla ilgili markaların kendilerine gönderdiği iletilerde bunları kullandığını ve bu noktalardan yararlanıldığını düşündüğünde o ürün ve hizmeti almaktan kaçınma eğilimi göstermektedir (Solomon, 2006, 88). 1990'dan sonra doğan Y kuşağının üyeleri ise, çevrimiçi içerik yaratmanın tadını çıkaran, sosyal medya topluluklarında aktif olan ve daha katı sosyal yapılar içeren yaratıcı endüstrilerinden keyif alan dijital yerlilerdir (Williams, 2010, 130). Diğer kuşaklar ile karşılaştırıldığında Y kuşağı bencil ve farklı bir yapıya sahip bireylerden oluşmaktadır. Bunun yanında dünyadaki gelişmelere ve değişimlere açık ve sorgulama yetisi fazla olan bir kuşaktır (Çelik, 2014, 13). Seksen sonrası kuşak teknoloji dostu ve bireysel olmakla beraber X kuşağının kanaatkâr ve idealist ruhlarının yansımalarını da taşımaktadırlar. Dijital kuşak ise teknoloji dostu olmanın ötesinde, zor beğenen küresel dünya vatandaşlarıdır (Senbir, 2004).

2.2.4.Z kuşağı ve özellikleri

İnterneti, sanal oyunları, mobil iletişim teknolojilerini dijital bir dile çevirerek iletişim kuran bu yeni nesle “dijital yerliler” ismi verilmektedir. Aynı zamanda bu nesil, Z kuşağı, milenyum nesli, oyun nesli, siber çocuklar vb. gibi isimlerle de anılmaktadır (Şahin, 2009, 156). Z kuşağı diğer kuşaklarla kıyaslandığında teknolojiyi daha hakim ve daha iyi kullanabilen bir kuşak olma özelliği taşımaktadır. Dijital çağın çocukları olan Z kuşağı için giyilebilir ve taşınabilir teknolojiler günlük yaşamlarının vazgeçilmez bir parçası halini almıştır (Williams, 2010, s.12). Bu kuşak yaşamının her anında sosyal medya platformlarını, blogları veya forumlar gibi sanal ortamları kullanmaktadır (Alan, 2011, s. 55). Bu kuşağın diğer kuşaklardan en büyük farkı olarak sınıfta, evde, her yerde bilgisayar olmasıdır. Teknoloji bu kuşaktakilerin yaşam tarzlarına entegre olduğundan çok daha hızlı ortamları tercih etmektedirler (Kupperschmidt, 2001).

Z kuşağı, doğdukları andan itibaren bir dijital çevre içerisinde yaşamaya başlamaktadır. Dolayısıyla bu sanal çevre ile bir uyum içerisinde ve

teknolojiyi, öğrenme etkinlikleri ve genellikle sosyal amaçları ekseninde iletişim kurmak için kullanmaktadır (Gönüç, 2011, 2). Z kuşağı, her anlamda kişiselleşmiş, kendine has ve belli bir imaja dayanan tüketim kalıplarına yönelmektedir (Altuntuğ, 2012, 209).

2.3.Kuşaklara Göre Yakın İlişkiler Romantizm Ve Eş Seçimi

Kuşak kavramı benzer yıllarda doğmuş aynı sorumlulukları paylaşan kişileri ifade etmek için kullanılır (Sungur vd. 2017: 69). 20. Yüzyılda meydana gelen hızlı değişim kültürler arası geçişi kolaylaştırmış kişilerin eş seçim tercihleri değişmiş aile yapısında değişiklikler meydana gelmiştir (Güleç, 2012: 62-79). Kültürel değişim evlilik tutumları üzerinde etkidir (Bayoğlu ve Atli, 2014: 397-416). Evlenme yaşı tüm ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de evlenme yaşı yükselmiştir. TÜİK verileri ortalama olarak ilk evlenme yaşı erkeklerde 27, kadınlarda 24’tür (TÜİK, 2015). 2017 yılında ise erkekler 29,9 kadınlar için 26,2 dir (TÜİK, 2017). Yıllardan yıla bu oranların arttığı görülmektedir.

Evlilik tutumunda kültürel değişimler ve aktarımlar değişikliklere yol açmıştır. Bir yönüyle yeni özellikler kazanırken diğer bir yönüyle de bazı özelliklerini kaybetmiştir (Çetin-Aydın ve Başol, 2014). Yeni kuşaklarda evlenmek yerine bekar kalmayı tercih etme evlilik süresini erteleme düşüncesi artmıştır (Şentürk, 2008: 18-19). Kuşakların evlilik ve aile kurumunu inceleme açısından önemli olduğu ifade edilmiştir. Pınar (2008) araştırmasında Y kuşağındaki kişilerin evlenecekleri zaman bu bireyi öncelikli olarak kendilerinin tanıdıkları gerektiğini düşündüklerini, sonrasında ise aile onayına başvurulması düşüncesinin hakim olduğu belirtilmiştir. Diğer bir özellikleri ise romantik ilişkileri olsa bile evliliği hemen düşünmedikleri, birbirlerini tanıdıktan sonra düşündükleri zamana bıraktıkları ve daha serbest birbirleriyle yaşadıkları belirtilmiştir (Pınar, 2008: 49-60).

Tüfekçi (2008) cinsiyete göre genç yetişkinlerin romantizm ile eş tutumları açısından farklılar olduğunu bulgulamıştır (Tüfekçi, 2008). Değişen toplumsal roller kadının yerinde ona bakışta farklılıklara yol açmıştır. Özellikle daha özgür düşüncesin ve serbest hareketin yaygınlaştığı söylenebilir (Gazioğlu, 2014). Evlilik bireyler arası ilişkilerde ve hayatın sürdürülebilirliği açısından herkesin

ilgisi çeker (Kalkan ve Yalçın, 2012) Evlilikler sayesinde kişiler duygusal, toplumsal fiziksel ihtiyaçlarını giderirler (Solmuş, 2010). Bu süreçte bireyler evlenecekleri kişilerin özelliklerini düşünür kiminle mutlu olabileceğini kiminle mutlu olamayacağını tasarlarlar (Özgüven, 2014).

Yakın ilişkilerde kişilerin ihtiyaçları ve tercihlerindeki uyumsuzluklar yoğun hayal kırıklıkları ve stresin kaynağı olabilir. Kişiler yakınlık ihtiyaçlarını karşılamadaki yolları tanımlamada başarısız olurlarsa ilişkilerinde doyumsuzluk yaşayabilirler. Yakın ilişkiler kişinin iyi oluş ve ilişki doyumunu arttırdığından ve kişiler arası ilişkilerin önemli bir yönü olduğundan daha iyi anlaşılması gereken bir süreçtir (Prager, 2000). Romantik ilişkiler ve aşk her çağda ve her dönemde insanların en fazla ilgisini çeken ve zihinlerini meşgul eden konulardan biri olmuştur. Romantik ilişki denildiğinde akla ilk gelen “aşk” olmasına rağmen bu kavram başka özellikleri de içinde barındırmaktadır. Aşk, bağlanma, duygusal destek, ait olma gibi özellikleri de içeren romantik ilişkinin işlevsel ve sağlıklı olduğu takdirde insan yaşamını geliştirdiği, zenginleştirdiği, fiziksel ve duygusal iyilik haline katkı sağladığı bilinmektedir (Kalkan ve Yalçın, 2012). Sonuç olarak, romantik ilişkilerde yakınlık, bireylerin ilişki doyumlarını birçok yönden etkileyen bir faktördür (Cordova, Gee ve Warren, 2005). Psikolojik ihtiyaçlar bireylerin kişiler arası ilişkilerde karşılanması gereken önemli bir yönünü oluşturur çalışmalar ihtiyaçların kişiler arası ilişkilerdeki rolünü ortaya koymuştur (Kesici, 2008).

2.2.1.Evliliğin Tanımı

Ailenin sosyolojik açıdan en eski kurum olduğu söylenebilir. Tarihsel süreç içinde işlev değişimi olsa da aile olgusu her toplum için önemini hep korumuştur. Daha büyük ve kalabalık aile yapısından çekirdek aileye doğru bir değişim söz konusu olmuştur (Güneş, 2011, 29). Ailenin temel dinamiği evlilik sözleşmesinin olmasıdır. Evlilik, iki yetişkinin yasalar önünde birlikte yaşamalarını hak ve hukuk sahibi olmasını kuramsal bir çatıdır (Giddens, 2000, 148). Evlilik yaşaması hem fiziki ihtiyaçların giderilmesinde bireylere olanak sağlamada hemde cinselliğin yasal ve duygu paylaşımıyla yaşanmasına imkan vermektedir (Sungur vd. 2017: 69).

Evlilik tanımı kültürden kültüre değişim gösterse de günümüz koşullarında evlilik için meşruiyet yasalara bağlanması ile söz konusu olmaktadır. Modern insanın düşüncesi toplumsal yaşamı düzene sokma amaçlı olmuş cinsel birliktelikleri hukuki dayanakla birleştirmiş ve aile kurumunun sağlıklı oluşumunu sağlamayı hedeflemiştir (Güneş, 2011, 29). Evlilik, toplumun temel kurumlarından biri olan aileyi oluşturması için belli sınırlar dahilinde erkek ve kadının hayatlarını hukuk önünde birleştirmeleridir (Kirman, 2004). Evlilik, yasal olarak ve sosyal olarak onaylanmış bir birlikteliktir. Bir erkek ve bir kadın arasında, yasaların, kuralların, geleneklerin, inançların ve ortakların haklarını ve görevlerini belirleyen ve varsa çocuklarına statü kazandıran tutumlarla düzenlenmiş bir birlikteliktir.

Bu süreçte ailede yetki ve sorumluluklar taraflarca paylaşılır ve birlikte yaşam sürdürülür. Böylece ilişkiler toplumsal olarak kabul görür (Bağlı ve Sever, 2005, 11). Aynı zamanda evlilik bir sözleşmedir. İki kişi yaşamını paylaşmak için sözleşme imzalar. Eşlerin biri birlerine karşı ve çocuklarına karşı sorumluluklarını yerine getirmesi beklenir (Özgüven, 2014, 19). Şener ve Terzioğlu (2008) evliliği, bireylerin karşılıklı ihtiyaçlarının giderilmesinde bir destek sağlayan oluşum olarak tanımlamıştır. Bu süreçte kişilerin benzer özellikleri bulunması ve karşılıklı anlayış ve sorumluluklarını yerine getirmesi mutlu ve sürekli bir evliliği beraberinde getirebilir.

Evlilik şartlarını medeni hukuk belirlemiştir. 1 Ocak 2002 de yayınlanan Yeni Türk Medeni Kanununda (madde 124) evlenmeye ilişkin hükümler yer almış, evlilik yaşı 18 olarak belirtilmiş ve karşı cinsler arasında olacağı hususu aktarılmıştır. Küçük yaşlarda evlilikler için (17 yaş grubu) hakim iznine bağlanmıştır (Türk Medeni Kanunu, 2002).

2.3.1.1.Evlilik Türleri

Evlilik sınıflandırmasında oturulan yer, eş sayısı, eşin seçildiği grup, otorite ilişkisine, soya ve şecereye dikkat edilmektedir (Lundberg, 1970; aktaran Bağlı ve Sezen, 2005, 12; Özkalp, 2011, 135-136). Evlilik türleri bu özelliklere göre değişik isimler altında ele alınmaktadır.

1.Oturulan yere göre evlilik, matrilokal, patrilokal ve neolokal şeklinde tanımlanır: Erkeğin kadın ailesiyle beraber yaşamasına iç güveyliği denilmektedir. Patrilokal evlilikte ise kadının erkeğin evinde yaşaması durumudur. Neolokal evliliğinde ise evli çiftler ailelerinden ayrı bir yerde yaşarlar.

2.Eş sayısına göre evlilik, monogami ve poligami olmak üzere ikiye ayrılır. Monogami tek eşliliktir. Poligami ise çok eşliliktir.

3.Eşin seçildiği gruba göre yapılan evlilik, endogami ve egzogami olmak üzere ikiye ayrılır. Akrabalar arasında yapılan evlilik endogamidir. “Kadın ya da erkeğin, üyesi olduğu sosyal gruptan bir kimse ile evlilik bağı kurmasının zorunlu” (Wells, 1984, aktaran, Altunek, 2001, 19) olmasına içevlilik (endogamy) denir. Dışevlilik (exogamy) ise, kadın ya da erkeğin evleneceği kişiyi üyesi olduğu grubun dışından seçmesidir.

4.Otorite ilişkilerine göre: Toplumların çoğunda evlilikte erkeğin kadına göre daha üstün olduğu düşünülür. patriyarki (atarerkil) koca üstünlüğü, Matriyarki (matriarchy) evliliklerde kadın üstünlüğünü ifade eden (Özkalp, 2011: 135-136).

5.Soy ve şecere ilişkilerine göre: Evliliklerde mirasın nasıl bölüşüleceği konusunda soy ilişkileri önemli bir rol oynar. Patrilineal (patrilineal) sistemde miras baba soyu esas alınarak düzenlenir. Matrilineal (matrilineal) sistemde ana soyu esas alınır. Bilateral sistemde her ikisi de dikkate alınır.

2.3.2.Kuramsal Yaklaşımlar

2.3.2.1.Sembolik Etkileşimcilik ve Aile

Tüm dünyada geleneksel bakış açısıyla evliliğin devamı istenir. Bu düşünce ile uyumlu olarak boşanmalar zorlaştırılmakta toplum tarafından kabul edilmekte güçlüklerle karşılaşmaktadır.

Buna rağmen değişen dünya ve kültür alış verişi ile toplumların entegrasyonu tavırlarda değişime yol açmıştır. Sembolik Etkileşimci yaklaşımın aile ve boşanma konusundaki görüşlerini daha iyi anlayabilmek ve “duygusal doyum”

ve “aşk sembolü” başta olmak üzere bazı kavramlardan yararlanır (Henslin, 2001, 23; Kasapoğlu, 2011, 7):

- Duygusal Doyum: Eş seçiminde artık giderek kişilik özellikleri önem taşımaya başlamıştır. Eşler arasında duygusal tatmin beklentisi giderek yükselmektedir. Duygusal doyum beklentisi evliliğin sebeplerinden biridir.

- Aşk Sembolü: Kadın veya erkek olarak sahip olunan aşk veya ilgi görme/gösterme sembolleri de evliliğin yükünü ağırlaştırmaktadır. Evlilikte aşk/ilgi sembolleri yüzünden eşler beklentilerinin gerçekçi olmadığını görememekte ve boşanmaktadırlar.

- Çocuğun Anlamı: Ailede çocuklara ilişkinin yüklenne anlamı içermektedir. Bu bağlamda bazen çocuklar arasında ayrımcılık yapılabilir.

- Ebeveynliğin Anlamı: Çocukluk ve erişkinliğe geçiş konusundaki değişimlerin ebeveynliğin anlamı ile ilgili değişimlerle yakından ilişkisi bulunmaktadır.

- Evlilik Roller: Geçmiş kuşaklarda anne-baba veya karı koca olarak eşlerin ev, iş ve çocuklarla ilgili konularda sınırları çizilmiş sorumlulukları bulunurken, günümüzde belirsizlikler artmıştır. Kadın ev dışında çalıştığında ev işleri ve çocukların bakımı konusunda kocasından veya aile büyüklerinden destek beklemektedir.

- Seçenekleri Algılama: Kadınların geçimlerini kazanmaya başlaması, onların ilk kez mutsuz olan evliliklerini sürdürme zorunluluğu karşısında seçeneksiz olmadıklarını görmelerine yol açmıştır.

- Boşanmanın Anlamı: Evliliklerden boşanma önceleri toplumlar tarafından hoş karşılanmazken şimdi normal karşılaşılabilmektedir. Boşanmanın anlamı değişmeye ve daha kabul edilebilir bir durum olarak algılanmaya başlamıştır.

Evlilik, her iki cins için sevme, sevilme ve beğenilme gibi psikolojik ihtiyaçların da karşılandığı bir kurumdur. Aile yapısı, toplumdan topluma ya da aynı toplumda zaman içinde değişiklikler gösterse de işlevsellik bakımından benzer özellikler gösterir. Neslin devamını sağlamak, çocuk yetiştirmek, aile üyelerinin

sosyoekonomik gereksinimlerini karşılamak, sevgi ve dayanışma ortamı sağlamak, ailenin işlevlerindendir (Özgüven, 2014, 20). Sonuç olarak bu yaklaşım eşlerin evlilikte yüklendikleri sorumlulukları ve gerektiğinde boşanmalarına yol açan etkenleri bu sembollerle açıklamaya çalışmıştır (Kasapoğlu, 2011, 9).

2.3.2.2.İşlevselci / Fonksiyonalist Yaklaşım

“Yapısal İşlevselcilik” anlayışı kurumsal yapıyı öne çıkaran düşünceleri barındırır. Bu yaklaşım toplumu birbiri ile ilişkili parçaların görev yaptığı bir sistem olarak görür. Sembolik Etkileşimci Yaklaşımın birey odaklı iken, İşlevselcilikteki yapı merkeze alınmıştır (Kasapoğlu, 2011, 11). Geleneksel aile yapısının etkisini sürdürmesi, eş seçimi kararını verecek erkek ve kadının, toplumsal kurallardan ve kültürel yapıdan etkilenecek, bu süreçte ki davranış ve tutumlarında da belirleyici olabilmektedir (Yılmaz Çoban, 2011, 181).

2.3.3.Çatışmacı Yaklaşım

Çatışmacı yaklaşımı savunanlar toplumsal grupları ve sınıfları sosyal, siyasi ve maddi eşitsizlikler üzerinde ele alır sistem eleştiriler getirirler. Çatışmacılar özellikle sınıflar arasındaki güç mücadelesi ve birbirine tarihsel olarak karşıt olan hakim ideolojiler üzerinde dururlar (Kasapoğlu, 2011, 14) Abbott (2010) ise, hem İşlevselcilik hem de Çatışmacılık tarafından artık günümüzde her toplumda çekirdek ailenin yaygın/baskın olduğunun iddia edilmesine karşılık, hiçbir zaman farklı aile yapılarının olabileceğinden söz edilmemesini eleştiri konusu yapar.

İşlevselciler toplumun ihtiyaçlarının aileyi belirlediğini savunurken, çatışmacılar kapitalizmin aileyi belirlediğini iddia ederek aşırı genelleme yapmış olmaktadır (Kasapoğlu, 2011, 16). Eş seçme kararının sağlıklı olabilmesi için çiftlerin birbirlerini akılcı ve gerçekçi bir tutumla değerlendirmeleri gereklidir (Özgüven, 2014: 36).

2.3.4.Feminist Akım

1960'lı yıllarda, ABD de başlayan nikah karşıtı bir akım bütün dünyayı ciddi şekilde etkiledi. 20. yüzyılın sonuna gelindiğinde Avrupalı ve Amerikalı feministler, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın yeni feminist hareketleriyle etkileşime geçmeye başlamışlardır. İnsanların birlikte yaşama bilinci zarar gördü. Feminist akımın kadını özgürleştirme hareketi, evliliği kurban etti. Bu nedenle batıda kurulan ailelerin yarısı dağılmaktadır (Tarhan, 2012). Feminizm, cinsiyetlerin sosyal, ekonomik ve politik eşitliği inancını savunurken evliliği göz ardı etmektedir.. Büyük ölçüde Batı'da ortaya çıkmasına rağmen, dünya çapında etkili olmuştur. Kadınların özgür yaşamını savunmuş toplumsal kuralları sarsmıştır.

2.4. Evliliğin Gereği ve Nedenleri

Farklı toplumlarda ve kültürlerde evliliğin evrenselliği, cinsel tatmin ve düzenleme, cinsiyetler arasındaki işbölümü, ekonomik üretim ve tüketim ve bunun için kişisel ihtiyaçların karşılanması gibi bir yapı sağladığı birçok temel sosyal ve kişisel fonksiyonlara bağlanır. Sevgi, statü ve arkadaşlık. Belki de en güçlü işlevi; çocuk sahibi olma, çocukların bakımı, eğitim ve sosyalleşmeleri ile ilgilidir. Çağlar boyunca, evlilikler çok sayıda form almıştır (Giddens, 2000, 177). Eşler, birbirlerinin gereksinimlerini tamamlamakta ve eş seçiminde tamamlayıcı nitelikler tercih edilmektedir. Eşlerin karşılıklı olarak gereksinimlerinin, doyurulması için birbirine benzeyen ve birbirini tamamlayan özelliklerinin olması gereklidir. Bazı gereksinimler kadınlar için, bazıları da erkekler için daha önemlidir. Benzer ve tamamlayıcı gereksinimler, kişilerin birbirinden hoşlanmasına neden olmaktadır (Özgüven, 2014, 33).

Evliliğin gereği ve nedenleri düşünüldüğünde, evlilik yaşamının, iki kişinin biyolojik, sosyal ve psikolojik gereksinimlerini doyumayı amaçladığı gözlenmektedir (Ersanlı ve Kalkan, 2008). Evlilik, yasal olarak ve sosyal olarak onaylanmış bir birlikteliktir. Bir erkek ve bir kadın arasında, yasaların, kuralların, geleneklerin, inançların ve ortakların haklarını ve görevlerini belirleyen ve varsa çocuklarına statü kazandıran tutumlarla düzenlenmiş bir birlikteliktir. Özteke'nin (2015), romantik ilişki yaşayan bireylerin bağlanma

stilleri, eş seçiminde sınırlandırıcı inançları ve beden imgesi baş etme stratejilerinin romantik mükemmeliyetçiliklerine ilişkin yaptığı araştırma sonuçlarına göre; kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile aşk yeterli ve tam güven sınırlandırıcı inançları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmakta, zıt kutuplar inancı arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Romantik mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından partnere yönelik mükemmeliyetçilik ile çaba göstermeme ve idealleştirme sınırlandırıcı inançları arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler tespit edilirken, aşk yeterli boyutu arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki gözlenmiştir.

Biyolojik, psikolojik ve sosyal yönleri ile evliliğin; cinsel bir takım gereksinimlerin veya beklentilerin karşılanması, nesli devam ettirme, çocuk sahibi olma gibi işlevleri bulunmakta iken; psikolojik işlevi sevmek, sevilme, değer görme, beğenilme gibi gereksinimleri kapsamaktadır. Sosyal alanda ise çiftlerin; güven içinde olma, dayanışma, toplumsal yapı içinde belli bir konum elde etme gibi gereksinimleri karşılamaya dönük bir yaşantıdan bahsedilebilir (Özgüven, 2009). Evliliğin temel hukuki işlevi, ortakların birbirlerine göre haklarını sağlamak ve toplum içinde çocukların ilişkilerini haklarını tanımlamaktır. Evlilik, çocuğa miras alma hakkı da verir Ondaş (2007) Üniversite gençliğinin eş seçimi ve evlilik beklentilerini değerlendirdiği araştırmasında gençler evliliğin “hayatı sevdiği ile paylaşıyor olmak, mutluluk eşlerin bağlılığıyla gerçekleşir, ve sağlıklı evliliklerde yıllar eşleri bütünleşir” düşüncelerine yüksek oranda katılırlar, öğrencilerin büyük çoğunluğu evlilikle ilgili “neslin devamını sağlar, cinselliğin daha rahat yaşanmasını sağlar ve daha düzenli bir hayat sağlar” yargılarına yüksek oranda katılmaktadırlar. Ancak, evliliğin saygıyı azalttığı, sevgiyi azalttığı ve anne baba kardeşlerden uzaklaştırdığı yargılarına katılmamaktadırlar.

Mutlu ve İyi Bir Yaşam İçin: Evlilik kararında en etkin düşünce mutlu olma düşüncesidir. Zor yaşam koşullarında yaşayan kişiler bekâr kişilerinde Çaplı'ya (1992) göre bulundukları hoş olmayan, mutsuz ve kötü yaşam koşullarından kaçıp kurtulmak için evlenmeyi isterler. Mutlu bir aile yuvası mutlu toplum demektir.

Çocuk Sahibi Olmak İçin: Evliliğin önemli amaçlarından biri de çocuk sahibi olmaktır. Başlangıçta insanı evliliğe güdüleyici bir etken olan çocuklar, evlilik bağının giderek güçlenmesini de sağlar (Vakkasoğlu, 2012).

Ekonomik Etkenler: Ekonomik etkenler sebebiyle de evlilikler olabilmektedir. Ekonomik yönden eşlerin de bir birine yakın olması ileride değişik sebeplerden çıkabilecek anlaşmazlıkların önünü kesebilir (Vakkasoğlu, 2012).

Yalnızlıktan Kurtulmak İçin: Evlilik beraberliği artık ana babasından kopmuş olan bireyin bu kez karşı cinsten biriyle bedensel ve duygusal yakınlığını içerir. İşte bu yakınlığı yaşama ve geliştirme umudu evliliği çekici yapan temel nedenlerden biridir (Geçtan, 2018). Bu yönüyle yalnızlıktan kurtulmak için evlilik tercih edilebilmektedir.

Cinsel Doyum Sağlamak İçin: Kadınlar duygusal bir ilişkiyi tercih ederken erkeklerin tavrı biraz daha şekilden ibarettir. Eşlerin birbirinin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak davranmaları daha mutlu bir evliliği getirecektir (Geçtan, 2018).

2.4.1.Evlilik Kararı Eş Seçimi

Bireyin kiminle ne zaman evleneceği ile ilgili görüşleri, sağlıklı eş seçimi hususunda gösterdiği çaba, eş seçimi ile ilgili sorunlar için seçilebilecek problemle başa çıkabilmeyi sınırlayan ve önleyen kişisel inançlar bu bağlamda önemlidir. Eş seçimiyle ilgili engelleyici inançlar bu doğrultuda değerlendirilebilir (Larson, 2000). Eş seçimi kararı, bireylerin, yaşamını kiminle sürdüreceğini, kimden çocuk sahibi olacağını, kiminle aile kuracağını belirlediği bir süreçtir. Bireyin yaşamına etkisi düşünüldüğünde oldukça önemli ve karmaşık bir karar alma sürecidir. Evlilik, insanoğlunun neslinin devam ettirebilmesini sağlayan bir birlikteliktir. Toplumsal yaşamın en küçük yapı taşı olan ailenin de temeli evlilik ile atılır. Ailede öğrenen, sosyalleşen ve hayata hazırlanan çocuk, sadece neslin değil kültürün de devamını sağlar.

İnsanın hayatında iki önemli tasarruf vardır; bunlardan biri meslek seçimi, diğeri ise eş. “İnsan değişime açıksa, sorun yoktur. Evliliğin en büyük düşmanı sabit fikirli olmaktır.” Evlilik kararı için gerçekçi olmayan parasal değerler, fiziki

güzellik gibi değerlerle temeli atılan birliktelikler gelişmemeye mahkûmdur (Tarhan, 2011). Ortak yönleri çok olan kişilerin evliliklerinde başarı şansları yüksek olacaktır. Ancak karşı cinsten birbirine tam olarak benzeyen iki kişi bulmak ve bunların her yönüyle olumlu ve dengeli ilişkiler içinde yaşamalarını beklemek pek gerçekçi değildir (Bilen, 2004). Bu sebeple eşlerin birbirine karşı anlayışlı olmaları beklenir.

Psikodinamik kuramlara göre kız ya da erkeğin yetişkinliğe rağmen anne-babadan kopamayışı, eş seçimi yapamayışı, ebeveynden ayrılma girişimleri söz konusu olunca suçluluk hissetmesi, cinsellikten kaçınması gibi özellikler, fallik dönemden kalma saplantılar olarak açıklanmaktadır (Kaya, 2002). Erikson'a (1959) göre, bu dönemde yakın ilişkiler geliştiremeyen bireyler yalıtılmışlık duygusu yaşamaktadır. Bu durum bireyin kişilik gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir

Bütünleme kuramına göre, eşler kişilik yönünden farklı fakat tamamlayıcı özellikleri sebebiyle seçilmektedir. Özellikle evliliğin ilk senelerinde eşlerin benzer toplumsal özelliklere sahip olmaktan ötürü daha çok anlaşabilecekleri ön görülmektedir (Bacanlı, 2002). Benzerlik yaklaşımının daha geçerli gibi görünmesinin nedenleri: sosyo-ekonomik, sınıf, din, eğitim vb. gibi durumlar; ayrıca, ana-baba isteği ve toplumsal yönlendirmeler ve baskılarda bunu doğrulamaktadır. Özellikle evliliğin ilk yıllarında, eşlerin birbirlerini aynı toplumsal özelliklere sahip olmaktan dolayı daha çok anlayabileceği ve toplumsal sürecin daha kolay olabileceği varsayılmaktadır (Bacanlı 2002). Bacanlı (2002) Evrimci Kurama göre eş seçimi konusunu, Yıldırım (2007) 'dan alınan bilgilere şu şekilde ele almıştır: Evrimci psikologlar, insanın mevcut zamandaki fenotipik hareketlerinin arkasındaki gerçeği açıklamaya çalışmaktadır. Kadınlar, ekonomik yeterlilik, sosyal statü, çalışkanlık, güvenilirlik, hırs, aşk, zeka, sadakat gibi özelliklere önem vermektedirler. Erkekler kadınların verimliliği ve fiziksel çekiciliği ile ilgilenirken, kadınlar ise erkeklerin zenginliği ile ilgilenmektedir.

Evliliğe dair gerçekçi olmayan inançlar, katı standartlara, hatalı varsayımlara ve rasyonel olmayan beklentilere dönüşerek tutumlarımızı oluşturmaktadır. Eş

seçimine yönelik sınırlandırıcı inançlar ve beklentiler, evlilik ilişkilerinde sorunlara neden olabilmektedir. Kuşak farklılıklarının da yakın ilişkiler romantizm ve eş seçimi tutumları da farklılıklara yol açan bir etken olup olmadığı araştırılması gereken bir problemidir.

Cinsiyete göre eş seçme kriterleri farklı olabilmektedir. Erkeklerin eş seçme stratejilerinin odağı; kadının gzelliğı, kadınların tercihi ise erkeğın maddi olanakları olmuştur (Yıldırım, 2007, 17). Tuzer (2016) niversite ğrencilerinin romantizm ve eş seçimi konusunda yaptığı araştırmada bireysel özellikleri olarak; cinsiyet, güncel ilişki, ilişki durumu, ilişki süresi, evlilik düşüncesi, evliliğın gerekleēeēi yol, evlilik planı için verilen süre ve ebeveynlerin birliktelik durumları ele alınmıştır. İstatistiksel bulgulara göre, eş seçimi tutumları; cinsiyete göre “beraber yaşama” güncel ilişkiye göre “idealleştirme” evlilik düşüncesine göre “aşk yeterli”, “aba göstermeme”, “zıt kutuplar”, “beraber yaşama”, “idealleştirme” evlilik planı için verilen süreye göre, “beraber yaşama”, “zıt kutuplar”, “aba göstermeme”, “tam güven”, “idealleştirme” ve “aşk yeterli” evliliğın gerekleēeēi yola göre, “aşk yeterli”, “aba göstermeme”, “tam güven” ve “zıt kutuplar” boyutları için anlamlı bir farklılık göstermiştir. Buna karşın, eş seçimi tutumları; ilişki süresi, ilişki durumu ve ebeveynlerin birliktelik durumları açısından anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

X, Y ve Z kuşakları romantizminin, eş seçiminin ve evliliğe ilişkin olarak tutumlarında karşılaştırma yapılmıştır. Bu alışma kuşakların evlilik tutumu üzerinde istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığa yol açmadığı ifade edilse de leğın alt boyutları anlamlı farklılıkları ortaya koymuştur. Medeni durumlarında, cinsiyetlerinde, boşanmış bir yakınının olması durumunda ve evlendikleri yaşlara göre evlilik tutumlarında farklılık görülmüştür. Kuşakların evlilik tutumunu etkilememişi katılımcıların yüksek eğitim düzeyleri ile açıklanmıştır. Ayrıca kuşaklar için seçilen örneklemin çoğunlukla tak bir kuşaktan olmasıyla izah edilmiştir (Sungur vd. 2017: 69). Ortak zellikleri fazla bulunan çiftlerin başarılı bir evlilik sürdürme ihtimalleri daha yüksek olmaktadır. Fakat, kişinin kendisiyle tümüyle benzer bir eş bulma olasılığı çok yüksek değildir. Bundan dolayı, evlilik ilişkisini sağlıklı biçimde yürütebilmek için

doyurucu oranda karşıt veya benzer gereksinimlerin oranı önem taşımaktadır (Hawkins ve Booth, 2005; Helms ve Buehler, 2007).

2.4.1.1.Tanışma ve Evlilik

Evlilik kurumu, insanoğlunun soyunun devamını sağlamaya yönelik bir kurumdur. İnsan, bu kurum yoluyla kendi neslinin devamını sağlamaya çalışmaktadır. Aynı zamanda, evlilik insanın düzenli ve sağlam yaşamasını sağlar. Evlilik kurumu yoluyla kimin kim olduğu, nasıl mütalaa edileceği bilinebilir (Bacanlı 2001). Şenel (2010) eş seçimini evliliğin mutlu sürdürülmesi için en önemli karar olarak ifade etmiştir. Evlilik insan yaşamının önemli bir bölümünü oluşturduğu belirtilmiştir. Eş seçimi zor ve karmaşık bir düşünceyi barındırdığı ve kolay verilebilecek bir karar olmadığı belirtilmiştir. Bu süreçte verilecek kararlar gelecek yaşama ilişkin karara da ulaşılmış olmaktadır. Çocuk yetiştirmek ve hayatı paylaşmak oldukça önemli bir karardır

Toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak şekillenen, eş seçiminde; kadında, fiziksel çekicilik ve aile terbiyesi; erkekte yüksek kazanç kapasitesi, fiziksel güç ve özgüven aranan özellikler olmaktadır (Yıldırım, 2007, 17-18).

Tanışma sürecinde eşler birbirlerini tanımaya çalışırlar. Öncelikli olarak bireyin kendisini iyi tanıması ve nasıl bir eş istediğinde karar vermesi gerekmektedir. Mutlu evlilikler bu kararlarla ilişkili olacaktır. İkinci adım seçilen eş adayının tanınma aşamasıdır. Burada eşin ailesinin kültürünün arkadaşlarının düşünce ve yaşantıları ile inanç ve değerlerine ilişkin bilgiler toplanır. Tutum ve tavırlar eş seçiminde en önemli özelliklerden biridir. (Çankırılı, 2011). Mutlu bir evlilikte tarafların iletişimleri birbirlerine olan saygı ve sevgileri sorumluluklarını yerine getirip getirmediikleri gibi hususlar etkilidir (Polat 2006).

Evlilik amaçları kişiden kişiye değişebilmekte beklentiler farklı olabilmektedir. Ama genelde amaç mutlu bir yaşam sürmektir. Anlaşamayacakları çoğu zaman ihmal edilir. Kimi zaman duyguların etkisi altında kalınır (Geçtan, 2018). Toplumsal bir kurum olan evlilikte, toplumun belirlediği yaş kriterleri vardır. Toplumsal değişimler evlilik için uygun görülen yaş kriterlerinin zamanla değişmesini sağlamıştır. Tarıma dayalı toplumlarda küçük yaşlarda evlilik

makul görülürken, sanayi toplumlarında evlenme yaşı yükselmiştir. Günümüzde aynı ayırım kırsal ve kentsel yerleşmelerde de mevcuttur (Nazlı,2014, 386).

2.4.4.2.Nişanlılık

Medeni Hukukta (118) nişanlılık kavramı “evlenme vadidir” olarak ifade edilmiştir. Kültürümüzde nişanlı olmak evliliğe ilk adım olarak kabul edilmektedir. Ülkemizde nişan bir merasimle yapılır. Karşılıklı hediyeler verilir ve bir yüzükle akitleşme olur. Bu süreç tanışmadan sonraki adımlardan biridir. Bu aşamada bireyler birbirlerini tanımaya çalışırlar. Eğer anlaşamayacaklarını düşünürlerse evlenmede ayrılmayı tercih ederler. Bazen nişanlılık sürecinin uzaması evliliği geciktirdiği gibi ayrılmalara da neden olabilmektedir. Ekonomik düşünceler, çocuk yetiştirme başarısında önemli bir rol oynadığından, evli çiftte hem gerçek hem de sembolik hediyeler sunmak, evlilik ritüelinin önemli bir parçasıdır.

2.4.5.Evlilik Tercihlerini Etkileyen Bazı Durumlar

2.4.5.1.Sosyo Ekonomik Özellikler ve Aile Yapısı

Evli çiftlerin çok farklı özellikler taşıyor olması kültürel ve ekonomik farklılıkların bulunması evliliği problemli hale getirebilir. Aile yapılarının mümkün olduğunda birbirine uygun olması beklenir. Bazen kadınların çalışması çalışmaması konusu tartışma konusu olabilmektedir. Zor şartlarda eşlerin birbirine destek olmaması beklenirken taraflardan birinin bundan uzaklaşması söz konusu olabilir. Evlenecek adayların uyumluluğunun yanı sıra ailelerin uyumluluğu da, çıkabilecek sorunların niceliğini ve niteliğini belirleyeceğinden dolayı, çiftlerin ilişkileri de olumlu-olumsuz etkilenecektir (Bilen 2009; Şenel 2004). Yıldırım'ın, (2004) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırma bulgularına göre de, eş seçimi kriterlerinde kızların, erkeklere göre daha seçici ve dikkatli davrandıkları gözlenmiştir.

Çalışkan ve diğerleri (2015) yaptıkları araştırmada partneri olan ve olmayan öğrencilerin eş seçimi tercihlerini karşılaştırmışlardır. Araştırmada, partneri olan öğrencilerin, annelerin eğitim düzeyinin daha yüksek olduğu

kaydedilmiştir. Partneri olan üniversite öğrencileri eş seçiminde “kişiliğin iyi olması” kriterini daha fazla tercih etmişlerdir. Partneri olmayan öğrencilerin ise eş tercihini mantığını kullanarak yapacaklarını belirtmişlerdir. Ayrıca eşinin dindar olmasını tercih etmişler, siyasi görüş farklılıkları ve ailelerin uyumsuzluğunu daha fazla sorun olarak görmüşlerdir. Bu araştırmanın sonuçları, partner varlığının, eş seçimi tercih kriterlerini etkileyebileceğini göstermektedir.

Yıldırım (2007)’ın “üniversite öğrencilerinin eş seçme kriterleri” araştırmasında kızlar ve erkekler eşlerinde bulunması gereken özellikleri belirlemiş ve verdikleri cevaplar birbirine yakın olmuştur. Özellikle güvenilirlik, dürüstlük, kişilik sahibi olmak, sadakat, yalan söylemeyen özelliklerini tercih etmişlerdir. Erkekler daha çok güzellik ararken kızlar diğer özelliklere yer vermiştir

2.4.5.2.Eğitim Düzeyi ve Meslek

Evlilikte mutluluk kriterlerinden biri eşlerin birbirine uygun olmasıdır. Uygun olması gereken alanlardan biride eğitim seviyesidir. Eğitim seviyesi arasındaki farklılıklar zaman zaman iletişim hataların ayol açabilmektedir (Bilen, 2004). Hayatlarını birleştirecek olan bireyler arasındaki yüksek eğitim farkı, ilgi alanlarının benzerliği, birbirlerini anlayabilme ve anlaşabilme konularında da son derece belirleyici bir faktördür (Şenel 2004). Eşlerin, sosyoekonomik düzey, din, eğitim gibi alanlarda benzerliklerin olması evliliğin ilk yıllarındaki çatışmaların önlenmesi sağlayacaktır. Bu durum evlilikteki uyumu olumlu yönde etkileyecektir (Kasapkara ve Kasapkara, 2013:792-793). Yılmaz ve Kalkan (2010), araştırmalarını deney ve kontrol grubunun yer aldığı 20 kişi ile gerçekleştirmişlerdir. Araştırmaya katılımcılarını, en az bir yıldır ilişkisi devam eden ve evlilik planı yapan çiftler oluşturmuştur. Evlilik öncesi ilişki geliştirme programının, ilişki doyumuna etkisi incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre, evlilik öncesi ilişkileri geliştirme programına katılan grubun ilişki doyumlarında anlamlı bir yükselme tespit edilmiştir.

2.4.5.3.Fiziksel özellikler

Fiziksel özellikler boyu, kiloyu, güzelliği, çirkinliği, sakatlığı ve benzerleridir. Bu özelliklerde yakınlık eşler arasında sorun oluşturmaz. Ancak ciddi farklılıkların olması evlilik süresinde sorunlara yol açabilir. Bireyler, karşısındaki eş adayının fiziksel özelliklerini değerlendirirken boy, kilo, genel vücut görünümü, yüz güzelliği gibi konulara dikkat ederler ve bu özelliklerin evlenmeyi düşünen kişiyi nasıl etkilediği, beğeni durumu önemli bir faktördür (Şenel 2004). Buss ve diğerleri (2001) her iki cinsiyetin de fiziksel çekiciliğe, maddi imkanlara, birbirini çekici bulmaya ve sevmeye verdiği önemin arttığını, iyi yemek yapma ve ev bakımına verilen önemin azaldığını bildirmektedirler.

Efe (2013), üniversite öğrencilerinin eş seçme eğilimlerini incelediği araştırma sonuçlarına göre, potansiyel eşte tercih edilen 50 özellikten ilk 10'unu, eş tarafından sevilme, eşin dürüst, güvenilir, sadık, saygılı, sorumluluk sahibi, ruhen sağlıklı, hoşgörülü, temiz/bakımlı ve merhametli olması şeklinde sıralanmıştır. Eş tercihinde nispeten daha az tercih edilen 10 özellik ise, eşin duygusal, bakir/bakire, iyi yemek yapıyor, hamarat, güzel/yakışıklı, entelektüel, sportif, sanatsever, dindar ve zengin olması şeklindedir. Potansiyel eşte aranan niteliklerin önem sıralaması, cinsiyete göre anlamlı farklılıklar göstermiştir. Kız öğrenciler; potansiyel eşte dürüstlük, merhamet, zenginlik, saygılı olmak, hoşgörülülük, romantizm, mantıklılık, kararlılık, sorumluluk sahibi olmak, zekilik, güvenilirlik, sosyallik, özgüvenlilik, espritüel, sevecenlik, cömertlik, entelektüellik, nezaketlilik, çalışkanlık, fedakarlık, iyi bir iş ve statü sahibi olmak, güçlü karakter, temiz/bakımlılık, sadık olmak, ruhen ve bedenen sağlıklı olmak, olgun olmak, giyim kuşama önem vermek ve saygılı olmak, ailelerin kültürel olarak benzerlik, sportiflik, sanatseverlik, ilgilerde ve dünya görüşünde benzerlik, kadın erkek eşitliğine inanmak, çağdaşlık, enerjilik, girişkenlik, koruyuculuk, sevmek, dindarlık ve duygusal olmak özelliklerini belirtmişlerdir. Erkek öğrenciler ise çoğunlukla güzellik, hamaratlık, çocuk bakabilmek, çekicilik, bakire olmak, iyi yemek yapmak, ilk kez evlenmek, gelenek ve göreneklerine bağlı olması şeklindeki özelliklerine, önem sıralamasında öncelikli yer vermişlerdir.

2.4.5.4.Kişilik Özellikleri

Genel olarak fiziksel görünüşte zamanla değişimler olacaktır fakat karakter özellikleri temel manada büyük bir değişikliğe uğramaz. Evlenme kararı alacak birey için sadakat, hoşgörü, öfke kontrolü, sabır, yüksek hayat enerjisi gibi hususlar öncelikli öneme sahipse, eş seçimi yaparken bu özelliklerin varlığı mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır (Şenel, 2004). Cinsiyete göre eş seçme kriterleri farklı olabilmektedir. Erkeklerin eş seçme stratejilerinin odağı; kadının güzelliği, kadınların tercihi ise erkeğin maddi olanakları olmuştur (Yıldırım, 2007, 17). Kadınlar, ekonomik yeterlilik, sosyal statü, çalışkanlık, güvenilirlik, hırs, aşk, zeka, sadakat gibi özelliklere önem vermektedirler. Erkekler kadınların verimliliği ve fiziksel çekiciliği ile ilgilenirken, kadınlar ise erkeklerin zenginliği ile ilgilenmektedir. Toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak şekillenen, eş seçiminde; kadında, fiziksel çekicilik ve aile terbiyesi; erkekte yüksek kazanç kapasitesi, fiziksel güç ve özgüven aranan özellikler olmaktadır.

2.4.6. Kuşaklara Göre Yakın İlişkilerde Yaşantılar ile Romantizm ve Eş Seçimi Tutumlarıyla İlgili Araştırmalar

Özgüven'in (1994), üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmada, öğrencilere, eş seçimi kriteri olarak sunulan beş seçenektan en önemli gördükleri üç tanesini işaretlemeleri istenmiştir. Üniversitelilerin eş seçimi öncelikleri; %33 eğitim seviyesi,%20 fiziki görünüm, %20 sağlık durumu %16 ekonomik durum,%11 yaş farkı olmuştur. Eğitim düzeyi her iki cinsten de ilk sırayı alırken erkeklerde fiziksel görünüm, kızlarda ise ekonomik durum ikinci sırayı almıştır. Öğrencilere evlenecekleri kişiyi kimin seçmesi gerektiği sorulduğunda,%80'i kendisinin,%20'si aile ya da başkaları cevabını vermiştir. Ailenin rolü sorulduğunda, ailenin görüşü alınmalıdır cevabı %85 oranında, aile karışmamalı cevabı %14 ile ikinci sırada, evlenme kararını aile vermeli diyen kısım %1'dir. Öğrencilerin tercih ettikleri kişilik ve karakter özellikleri; %29 sevgi, %24 dürüstlük, %13 hayat görüşü, %12 sosyokültürel yakınlık, %11 inanç birliği, % 10 eşlerin kişilik özelliklerinde benzerlik, %1 siyasi görüş olarak sıralanmıştır. Her iki cinsiyette de ilk iki sırayı sevgi ve dürüstlük alırken,

erkeklerde üçüncü sırada, inanç birliği kızlarda ise sosyokültürel yakınlık belirtilmiştir.

Bacanlı (2001), araştırma örneklemini Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nin II. sınıflarında okuyan, 59'u kız, 61'i erkek, olmak üzere toplam 120 kişiden ve Konya Selçuk Üniversitesi'nin II. sınıflarında okuyan, öğretmenlik formasyon dersleri alan, kredi yurtlar kurumunda kalan 51'i kız, 49'u erkek olmak üzere 100 kişiden oluşturmuştur. Araştırmada konuyla ilgili olarak evrimci psikolojinin hipotezlerini Türkiye örnekleminde test etmek ve muhtemel eşte aranan özellikleri ele almak hedeflenmiştir. Aynı zamanda çalışma eş seçimi tercihlerinin cinsiyete göre farklılıklarını da incelemiştir. Konya grubunda tercih edilen evlilik yaşı, kızlarla erkekler arasında bir fark göstermemişken, Ankara grubunda erkekler kızlardan iki yaş sonra evlenmeyi düşünmektedir. Ankaralı erkekler diğer gruba göre evlenecekleri kızlar ile aralarında daha az yaş farkını tercih etmişlerdir. Genel olarak erkeklerin yaşça daha büyük olması, her iki cins tarafından da tercih edilmiştir. Her iki grupta da çocuk sayısı beklentisi erkeklerde daha yüksek çıkmıştır. Özellikle Konya grubu en çok çocuk isteyen gruptur. Evliliği gerekli görüyor musunuz sorusuna verilen cevaplara bakıldığında evet cevabının erkeklerde daha fazla olduğu görülmüştür.

Yıldırım (2007), üniversite öğrencilerinin eş seçme kriterleri başlıklı araştırmasına, Hacettepe Üniversitesinde, sağlık bilimleri, fen bilimleri ve sosyal bilimlerde öğrenim gören son sınıf öğrencileri katılmıştır. 732'si kız, 394'i erkek olmak üzere toplam 1126 öğrenci ile çalışılmıştır. Araştırmanın amacı, kültürümüzde cinsiyete göre eş seçme kriterlerinin nasıl farklılaştığını incelemektir. Aynı zamanda, Türkiye' de eş seçme sürecinde Evrim Kuramı ile Sosyal Rol Kuramı'ndan hangisinin daha geçerli olduğunun tespit etmektir. Potansiyel eşte bulunması arzu edilen 50 özellikten 43'ü üzerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar kaydedilmiştir. Erkekler, bu 43 özellikten sadece; düzenli, tutumlu ve bakire özelliklerine daha çok vurgu yapmışlardır. Geriye kalan 40 özelliğin tümünde ise kızların puan ortalamaları erkeklerinkinden yüksek bulunmuştur. Her iki cinsiyetinde eş tercihi puanlarının yüksek olması, eşte aranan özelliklere önem verdiklerini göstermektedir. Fakat, genel olarak kızların daha yüksek puanlar almış olmaları, eş seçimi tercihlerinde erkeklere

nazaran daha seçici olmalarıyla ile ilişkilendirilmektedir. Bu sonuçlar, önceki yapılan çalışmaların tersine, eş seçimi yapılırken, Türk kültüründe, cinsler arasında büyük farklar olduğunu göstermektedir. Araştırma sonuçları, Türkiye’de, eş seçimi tercihlerinin Sosyal Rol Kuramı desteklediği yönündedir.

Yılmaz ve Kalkan (2010), araştırmalarını deney ve kontrol grubunun yer aldığı 20 kişi ile gerçekleştirmişlerdir. Araştırmaya katılımcılarını, en az bir yıldır ilişkisi devam eden ve evlilik planı yapan çiftler oluşturmuştur. Evlilik öncesi ilişki geliştirme programının, ilişki doyumuna etkisi incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre, evlilik öncesi ilişkileri geliştirme programına katılan grubun ilişki doyumlarında anlamlı bir yükselme tespit edilmiştir.

Güngör ve diğerleri (2011),’in 474 üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirdikleri çalışmada “Romantizm ve Eş Seçim Tutum Ölçeği’nin, Türkçe’ ye uyarlanması, geçerlik ve güvenirliğinin yapılması amaçlanmıştır. Araştırma sonuçları, ölçekten alınan toplam puana göre cinsiyet açısından anlamlı bir fark göstermezken; “Yalnız ve tek doğru” inancında kadınlar, “Beraber yaşama” inancında erkekler açısından anlamlı bir fark bulunmuştur.

Efe (2013), üniversite öğrencilerinin eş seçme eğilimlerini incelediği çalışmaya, Hacettepe, Ankara, Gazi, Orta Doğu Teknik ve Başkent Üniversitesi’nin öğrencilerinden 1955’i (%61.5) kız ve 1222’si (%38.5) erkek olmak üzere toplam 3177 öğrenci katılmıştır. Araştırmada, öğrencilerinin eş seçme eğilimlerini belirlemek amacıyla, 50 maddelik Eş Seçme Tercihleri Ölçeği (ESTÖ) kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, potansiyel eşte tercih edilen 50 özellikten ilk 10’nu, eş tarafından sevilme, eşin dürüst, güvenilir, sadık, saygılı, sorumluluk sahibi, ruhen sağlıklı, hoşgörülü, temiz/bakımlı ve merhametli olması şeklinde sıralanmıştır. Eş tercihinde nispeten daha az tercih edilen 10 özellik ise, eşin duygusal, bakir/bakire, iyi yemek yapıyor, hamarat, güzel/yakışıklı, entelektüel, sportif, sanatsever, dindar ve zengin olması şeklindedir. Potansiyel eşte aranan niteliklerin önem sıralaması, cinsiyete göre anlamlı farklılıklar göstermiştir. Kız öğrenciler; potansiyel eşte dürüstlük, merhamet, zenginlik, saygılı olmak, hoşgörülülük, romantizm, mantıklılık, kararlılık, sorumluluk sahibi olmak, zekilik, güvenirlik, sosyallik, özgüvenlilik, espritüel, sevecenlik, cömertlik, entelektüellik, nezaketlilik, çalışkanlık,

fedakarlık, iyi bir iş ve statü sahibi olmak, güçlü karakter, temiz/bakımlılık, sadık olmak, ruhen ve bedenen sağlıklı olmak, olgun olmak, giyim kuşama önem vermek ve saygılı olmak, ailelerin kültürel olarak benzerlik, sportiflik, sanatseverlik, ilgilerde ve dünya görüşünde benzerlik, kadın erkek eşitliğine inanmak, çağdaşlık, enerjiklik, girişkenlik, koruyuculuk, sevmek, dindarlık ve duygusal olmak özelliklerini belirtmişlerdir. Erkek öğrenciler ise çoğunlukla güzellik, hamaratlık, çocuk bakabilmek, çekicilik, bakire olmak, iyi yemek yapmak, ilk kez evlenmek, gelenek ve göreneklerine bağlı olması şeklindeki özelliklerine, önem sıralamasında öncelikli yer vermişlerdir.

Kasapkara ve Kasapkara (2013), 20-30 yaş aralığındaki bekar erkeklerin eş seçimine yönelik tutumları ile bazı demografik değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmanın katılımcı grubunu, kamu kurumunda çalışan, 100 kişilik bekar erkekler oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre; erkeklerin eş seçimlerine ilişkin tutumları, öğrenim durumları, gelir düzeyleri ve doğum yerlerine göre anlamlı bir fark göstermemiştir. Araştırma grubunda yer alan 20-22 yaş aralığında ki erkeklerle, 29-30 yaş aralığındaki erkeklerin almış olduğu puanlar arasında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. 20-22 yaş grubu, eş seçiminde daha fazla kriter ortaya koymuştur. Daha yüksek yaş grubu ise, eşte aranan kriterleri asgari düzeyde tutmuşlardır. Yaş grubu düştüğünde, beklentiler yükseldiği için, evliliklerin boşanmayla sonuçlanması muhtemeldir.

Çalışkan ve diğerleri (2015) yaptıkları araştırmada partneri olan ve olmayan öğrencilerin eş seçimi tercihlerini karşılaştırmışlardır. Araştırmaya, 750'si kız, 696'u erkek olmak üzere 1446 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin, 699'u partneri olan, 744 partneri olmayan öğrencilerdir. Araştırmada, partneri olan öğrencilerin, annelerin eğitim düzeyinin daha yüksek olduğu kaydedilmiştir. Partneri olan üniversite öğrencileri eş seçiminde "kişiliğin iyi olmasını" kriterini daha fazla tercih etmişlerdir. Partneri olmayan öğrencilerin ise eş tercihini mantığını kullanarak yapacaklarını belirtmişlerdir. Ayrıca eşinin dindar olmasını tercih etmişler, siyasi görüş farklılıkları ve ailelerin uyumsuzluğunu daha fazla sorun olarak görmüşlerdir. Bu araştırmanın sonuçları, partner varlığının, eş seçimi tercih kriterlerini etkileyebileceğini göstermektedir.

Altuntaş ve Atlı'nın (2015), 708 üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirdikleri çalışma bulguları neticesinde, eş seçme stratejilerinin belirlenmesinde kullanılmak üzere "Eş Seçme Stratejileri Envanteri" geliştirmişlerdir. Ölçeğin yedi alt boyutunu; Aile Kurumu ve Güven, Sosyo-Ekonomik Durum, Dini ve Siyasi Benzerlik, Fiziksel Özellik, Bekaret, Çocuk Bakımı, Aşk oluşturmaktadır.

Özteke'nin (2015), romantik ilişki yaşayan bireylerin bağlanma stilleri, eş seçiminde sınırlandırıcı inançları ve beden imgesi baş etme stratejilerinin romantik mükemmeliyetçiliklerini yordayıp yordamadığını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirdiği çalışmaya, 12 aydan uzun süreli romantik ilişkisi olan 404 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile aşk yeterli ve tam güven sınırlandırıcı inançları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmakta, zıt kutuplar inancı arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Romantik mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından partnere yönelik mükemmeliyetçilik ile çaba göstermeme ve idealleştirme sınırlandırıcı inançları arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler tespit edilirken, aşk yeterli boyutu arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki gözlenmiştir.

Öztunç ve Şener'in (2015), 236 üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmada; cinsiyet, şiddet görme ve anne baba ayrı olması değişkenlerinin eş seçimi tutumları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Anne baba ayrı olma faktörünün eş seçimi tutumları üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı gözlenmiştir. Cinsiyet değişkeni; zıt kutuplar, beraber yaşama ve çaba göstermeme için anlamlı farklılıklar göstermiştir. Buna karşılık, beraber yaşama alt boyutu hariç puan ortalamaları birbirine yakın olduğu gözlenmiştir. Beraber yaşama alt boyutunda erkeklerin puan ortalamaları kadınlara oranla daha yüksektir ve anlamlı fark oluşturmaktadır. Şiddet görme açısından değerlendirildiğinde, şiddete maruz kalan gençlerin, yalnız ve tek doğru sınırlandırıcı inancına daha fazla sahip oldukları gözlenmiştir. Aynı zamanda evlenecekleri kişiyi idealleştirme eğilimindedirler.

Tüzer (2016) Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin bireysel özelliklerinin eş seçimi tutumlarına etkisi incelenmiştir. Araştırmanın deseni, tarama modelinde

tanımlayıcı ve kesitsel bir tasarım olarak belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 öğretim yılı, bahar döneminde, Çağ Üniversitesi'nde öğrenim gören 220' si kız, 87'si erkek olmak üzere toplam 307 kişi oluşmaktadır. Katılımcıların bireysel özelliklerini belirlemek için "Kişisel Bilgi Formu", eş seçimi tutumlarını belirlemek için "Romantizm Ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Katılımcıların bireysel özellikleri olarak; cinsiyet, güncel ilişki, ilişki durumu, ilişki süresi, evlilik düşüncesi, evliliğin gerçekleşeceği yol, evlilik planı için verilen süre ve ebeveynlerin birliktelik durumları ele alınmıştır. İstatistiksel bulgulara göre, eş seçimi tutumları; cinsiyete göre "beraber yaşama" ($p<0,05$), güncel ilişkiye göre "idealleştirme" evlilik düşüncesine göre "aşk yeterli", "çaba göstermeme", "zıt kutuplar", "beraber yaşama", "idealleştirme" evlilik planı için verilen süreye göre, "beraber yaşama", "zıt kutuplar", "çaba göstermeme", "tam güven", "idealleştirme" ve "aşk yeterli" evliliğin gerçekleşeceği yola göre, "aşk yeterli", "çaba göstermeme", "tam güven" ve "zıt kutuplar" alt boyutları için anlamlı bir farklılık göstermiştir. Buna karşın, eş seçimi tutumları; ilişki süresi, ilişki durumu ve ebeveynlerin birliktelik durumları açısından anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Araştırma bulguları literatür dahilinde tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, bireylerin kuşaklara göre yakın ilişkilerde romantizm ve eş seçimi tutumlarına etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırma “tarama modeli” olarak tasarlanmıştır. Tarama modellerine mevcut durumun analizi yapılmaya çalışılır. Duruma müdahale edilmez (Karasar, 2009,s.77). Çalışmada nicel araştırma desenlerinden biri olan genel tarama modeli kullanılmıştır. Creswell, tarama çalışmasının bir araştırma evreninin eğilimini, tutumunu veya görüşlerini, belirlenen evrendeki bir örneklemle çalışarak nicel veya sayısal olarak tanımlamaya imkân sağladığını ifade etmektedir (Creswell, 2014, s. 13). İlişkisel tarama modelleri ile elde edilen ilişkiler, bir değişkendeki durumun bilinmesi ile birlikte buna bağlı olarak bir diğer değişkenin tahmininde faydalı sonuçlar ortaya koymak için bazı ipuçları sunarken öte yandan ortaya konan ilişkiler gerçek bir neden sonuç ilişkisi olarak yorumlanamamaktadır (Karasar, 2009, s. 82).

3.2.Evren ve Örneklem

Evren araştırmanın genellenmek istendiği gruptur (Karasar, 2014, s.109). Araştırmada evren olarak Bursa İlinde farklı kuşaklarda yaşamını sürdüren kişiler oluşturmaktadır. Bu genel evren içinden 384 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırma ile ilgili analizler toplanan örneklem sayısı üzerinden yapılmıştır.

Örneklem evreni temsil etme yeterliğine sahip olduğu kabul edilen küçük kümedir (Karasar, 2014, s.110).

3.3. Veri Toplam Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II” ile “ Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından oluşturulmuş ve kişilerin demografik özellikleri ile ilgili soruları içeren bir formdur. Bu form aracılığıyla istenen kişisel bilgiler araştırmacı tarafından katılımcılardan toplanacaktır. Kişisel Bilgi Formunda, katılımcıların; yaş, cinsiyet, daha önce evlilik yapıp yapmadıkları, eğitim durumu, çalışma durumu, gelir durumu, ilişki yaşadığı kişiyle nasıl tanıştığı, ilişki yaşadığı kişiyle ne kadar süredir birlikte olduğu, ilişki yaşadığı kişinin yaşı, ilişki yaşadığı kişinin eğitim durumu, ilişki yaşadığı kişinin çalışma durumu, ilişki yaşadığı kişinin gelir durumu, annesinin evliliğinde mutlu olup olmadığı, babasının evliliğinde mutlu olup olmadığı, anne ve babasının evliliğinin örnek alınacak bir evlilik olup olmadığı bilgileri yer almaktadır. Kişisel bilgi formunda katılımcıların kimlik bilgilerini içeren sorular bulunmamaktadır.

3.3.2. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II

Fraley ve Shaver (2000) tarafından geliştirilmiştir. Selçuk ve arkadaşları (2005) Türkçeye yarlamasını yapmıştır. Ölçekte kaygı maddesi 18, kaçınma alt boyutunda yine 18 madde bulunmaktadır. Her bir alt boyuttan alınan puan 18 ile 126 arasındadır. Puan arttıkça kaçınmacı bağlanma ya da bağlanma kaygısının arttığı söylenmektedir. Kaçınma alt boyutunun Cronbach alfa katsayısı 0,90 iken, kaygı alt boyutunun Cronbach alfa katsayısı 0,86'dır. Ölçeğin kaçınma ve kaygı boyutlarına ilişkin test-tekrar test güvenilirliği katsayıları ise sırasıyla 0,81 ve 0,82'dir. Ölçek 2 alt alanı ölçmektedir. (Kaygılı ve Kaçınan Bağlanma Modelleri). Kaygılı Bağlanma Modeli Maddeleri; 1-3-5-7-9-11-13-15-17-19-21-23-25-27-29-31-33-35 Kaçınan Bağlanma Modeli Maddeleri; 2-4-6-8-10-12-14-16-18-20-22-24-26- 28-30-32-34-36 Ölçek 1-7 arasında puanlanmaktadır. Ters puanlanan maddelerde normalde 7 yi işaretlemişse kişi, o madde 1 puan almaktadır. -Ters yüklü maddeler 4- 8-16-17- 18-20-21- 22-24-26-30-32-34. ve 36. maddelerdir. Kaygı skorunda tek

sayılı maddelerin ortalamaları kaçınma skorunda çift sayılı maddelerin ortalamaları alınır.

3.3.3. Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği (REST)

Cobb, Larson ve YVatson (2003) tarafından geliştirilmiştir. Güngör, Yılmaz ve Çelik (2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. 32 sorudan oluşmaktadır. Ölçeğin 1, 9, 20 ve 30. maddeleri çeldirici maddeler olup, puanlama sürecinde hesaplanmamaktadır. En düşük puan 28, en yüksek puan ise 140'dır. Ölçekten düşük puan alınması eş seçimindeki sınırlandırıcı inanç düzeyinin düşüklüğüne, yüksek puan ise yüksekliğini ifade etmektedir.

7'li likert tipi "Hiç Katılmıyorum (1), "Tamamen Katılıyorum (7)" arasında değişen bir derecelemeye göre yanıtlanmaktadır. Ölçekteki çeldirici maddeler hariç ölçekte 28 madde ve 7 alt boyut (Yalnız ve tek doğru, Aşk yeterli, Beraber yaşama, Tam güven, İdealleştirme, Çaba göstermeme, Zıt kutuplar) bulunmaktadır. Ölçek puanları toplamda ve alt boyutlarda farklı puanlar olarak hesaplanabilmektedir.

Ölçeğin iç tutarlık katsayısı .65 olarak hesaplanmıştır. Test tekrar test tekniğinde, ölçek iki hafta arayla, 181 kişiye uygulanmış ve Pearson korelasyon katsayısı $r = .61$ olarak bulunmuştur (Güngör vd., 2011:182-187).

Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeğinin Alt Ölçekleri ve Maddeleri Beraber Yaşama 4, 12, 19, 27, Yalnız Ve Tek Doğru 10, 25, Aşk Yeterli 2, 17, 3, 11, 18, 26, Çaba Göstermeme 7, 23, 31, İdealleştirme 6, 14, 22, 29, Zıt Kutuplar 8, 16, 24, 32, Tam Güven 5, 13, 15, 21, 28,

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada ulaşılan verilerin analizi SPSS 21.0 (Statistical Package for Social Sciences) programıyla yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi aşamasında öncelikli olarak gruplarda birleştirmeler yapılmış elde edilen sayıya göre tanımlayıcı istatistiksel veriler yüzde, ortalama, standart sapma hesaplanmış ve yorumlar yapılmıştır. İki değişkenli bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında

niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (Oneway) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Araştırmanın sürekli değişkenleri arasında pearson korelasyon ve regresyon analizi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde araştırma bulguları verilmiştir.

Tablo 1.

Z kuşağı bireylerin demografik özelliklerinin dağılımı

Demografik Özellikler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	74	66,1
	Erkek	38	33,9
Daha önce evlenme durumu	Daha Önce	111	99,1
	Evlenmedim	1	0,9
Eğitimi	Ayrıldım	6	5,4
	İlkokul	13	11,6
	Ortaokul	88	78,6
	Lise	5	4,5
	Üniversite	47	42,0
Çalışma durumu	Evet	65	58,0
	Hayır	75	67,0
Gelir Durumu	Düşük	32	28,6
	Orta	5	4,5
	Yüksek	67	59,8
İlişki durumu	Var	45	40,2
	Yok	44	39,3
Tanışma Şekli	Kendi Girişimimle	5	4,5
	Ailem Vasıtasıyla	41	36,6
	Arkadaş Aracılığıyla	22	19,6
	Sosyal Medya	51	45,5
İlişki süresi	1 yıl	37	33,0
	2 yıl	14	12,5
	3 yıl	10	8,9
	4 yıl ve üzeri	82	73,2
Partnerin yaşı	18-22	29	25,9
	23-37	-	-
	38-53	-	-
	54-71	1	0,9

Tablo 1.'de görüldüğü üzere örneklem grubundaki z kuşağı bireylerinin, 74'ü (%66,1) kadın, 38'i (%33,9) erkektir. Toplam 112 kişi vardır ve çoğunluğu kadındır. Katılımcıların 111'i (%99,1) daha önce evlenmemiş, 1'i (%0,9) ayrılmış, eğitim durumu incelendiğinde 6'sı (%5,4) ilkokul, 13'ü (%11,6) ortaokul, 88'i (%78,6) lise, 5'i (%4,5) üniversite mezunudur. 47'si (%42,0) çalışmakta, 65'i (%58,0) çalışmamaktadır. 75'i (%67,0) düşük gelirli, 32'si (%28,6) orta gelirli, 5'i (%4,5) yüksek gelirlidir. Katılımcıların 67'si (%59,8) ilişkisi var, 45'i (%40,2) ilişkisi yoktur. Tanışma şekli incelendiğinde 44'ü (%39,3) kendi girişimiyle, 5'i (%4,5) ailem vasıtasıyla, 41'i (%36,6) arkadaş aracılığıyla, 22'si (%19,6) sosyal medya aracılığıyla tanışmışlardır. 51'i (%45,5) 1 yıl, 37'si (%33,0) 2 yıl, 14'ü (%12,5) 3 yıl, 10'u (8,9) 4 yıl ve üzeri ilişki yaşamıştır. Partnerlerinin yaşı incelendiğinde 82'si (%73,2) Z kuşağı 18-22, 29'u (%25,9) Y kuşağı 23-37, 0'ı (0) X kuşağı 38-53, 1'i (%0,9) B kuşağı 54-71 yaşlarındadır.

Tablo 2.

Y kuşağı bireylerin demografik özelliklerinin dağılımı

Demografik Özellikler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	112	58,6
	Erkek	79	41,4
Daha önce evlenme durumu	Daha Önce	147	77
	Evlenmedim		
	Ayrıldım	42	22,0
	Eşim Vefat Etti	2	1,0
Eğitimi	İlkokul	17	8,9
	Ortaokul	16	8,4
	Lise	38	19,9
	Üniversite	120	62,8
Çalışma durumu	Evet	141	73,8
	Hayır	50	26,2
Gelir Durumu	Düşük	66	34,6
	Orta	81	42,4
	Yüksek	44	23,0
İlişki durumu	Var	122	63,9
	Yok	69	36,1
Tanışma Şekli	Kendi Girişimimle	75	39,3
	Ailem Vasıtasıyla	29	15,2
	Arkadaş Aracılığıyla	52	27,2
	Sosyal Medya	35	18,3

İlişki süresi	1 yıl	64	33,5
	2 yıl	67	35,1
	3 yıl	22	11,5
	4 yıl ve üzeri	38	19,9
Partnerin yaşı	18-22	23	12,0
	23-37	148	11,5
	38-53	17	8,9
	54-71	3	1,6

Tablo 2.'de görüldüğü üzere örneklem grubundaki Y kuşağı bireylerinin, 112'si (%58,6) kadın, 79'u (%41,4) erkektir. Toplam 112 kişi vardır ve çoğunluğu kadındır. Katılımcıların 147'i (%77,0) daha önce evlenmemiş, 2'i (%0,9) ayrılmış, eğitim durumu incelendiğinde 17'si (%8,9) ilkokul, 16'sı (%8,4) ortaokul, 38'i (%19,9) lise, 120'si (%62,8) üniversite mezunudur. 141'i (%73,8) çalışmakta, 50'si (%26,2) çalışmamaktadır. 66'sı (%34,6) düşük gelirli, 81'i (%42,4) orta gelirli, 44'ü (%23,0) yüksek gelirlidir. Katılımcıların 122'si (%63,9) ilişkisi var, 69'u (%36,1) ilişkisi yoktur. Tanışma şekli incelendiğinde 75'i (%39,3) kendi girişimiyle, 29'si (%15,2) ailem vasıtasıyla, 52'si (%27,2) arkadaş aracılığıyla, 35'i (%18,3) sosyal medya aracılığıyla tanışmışlardır. 64'ü (%33,5) 1 yıl, 67'si (%35,1) 2 yıl, 22'si (%11,5) 3 yıl, 38'i (19,9) 4 yıl ve üzeri ilişki yaşamıştır. Partnerlerinin yaşı incelendiğinde 23'ü (%12,0) Z kuşağı 18-22, 148'i (%11,5) Y kuşağı 23-37, 17'si (%8,9) X kuşağı 38-53, 3'ü (%1,6) B kuşağı 54-71 yaşlarındadır.

Tablo 3.

X kuşağı bireylerin demografik özelliklerinin dağılımı

Demografik Özellikler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	41	54,7
	Erkek	34	45,3
Daha önce evlenme durumu	Daha Önce	36	48,0
	Evlenmedim	31	41,3
	Ayrıldım	8	10,7
	Eşim Vefat Etti	8	10,7
Eğitimi	İlkokul	3	4,0
	Ortaokul	22	29,3
	Lise	42	56,0
	Üniversite	59	78,7
	Evet	16	21,3
Çalışma durumu	Hayır		

Gelir Durumu	Düşük	23	30,7
	Orta	29	38,7
	Yüksek	23	30,7
İlişki durumu	Var	45	60,0
	Yok	30	40,0
Tanışma Şekli	Kendi Girişimimle	33	44,0
	Ailem Vasıtasıyla	18	24
	Arkadaş Aracılığıyla	17	22,7
	Sosyal Medya	7	9,3
İlişki süresi	1 yıl	17	22,7
	2 yıl	16	21,3
	3 yıl	14	18,7
	4 yıl ve üzeri	28	37,3
Partnerin yaşı	18-22	-	-
	23-37	18	24,0
	38-53	45	60,0
	54-71	12	16,0

Tablo 3.'de görüldüğü üzere örneklem grubundaki X kuşağı bireylerinin, 41'si (%54,7) kadın, 34'ü (%45,3) erkektir. Toplam 112 kişi vardır ve çoğunluğu kadındır. Katılımcıların 36'sı (%48,0) daha önce evlenmemiş, 31'i (%41,3) ayrılmış, eğitim durumu incelendiğinde 8'i (%10,7) ilkokul, 3'ü (%4,0) ortaokul, 22'si (%29,3) lise, 42'si (%56,0) üniversite mezunudur. 59'u (%78,7) çalışmakta, 16'sı (%21,3) çalışmamaktadır. 23'ü (%30,7) düşük gelirli, 29'u (%38,7) orta gelirli, 23'ü (%30,7) yüksek gelirlidir. Katılımcıların 45'i (%60,0) ilişkisi var, 30'u (%40,0) ilişkisi yoktur. Tanışma şekli incelendiğinde 33'ü (%44,0) kendi girişimiyle, 18'i (%24) ailem vasıtasıyla, 17'si (%22,7) arkadaş aracılığıyla, 7'si (%9,3) sosyal medya aracılığıyla tanışmışlardır. 17'si (%22,7) 1 yıl, 16'sı (%21,3) 2 yıl, 14'ü (%18,7) 3 yıl, 28'i (37,3) 4 yıl ve üzeri ilişki yaşamıştır. Partnerlerinin yaşı incelendiğinde 0'ı (%0) Z kuşağı 18-22, 18'i (%24,0) Y kuşağı 23-37, 45'i (%60,0) X kuşağı 38-53, 12'si (%16,0) B kuşağı 54-71 yaşlarındadır.

Tablo 4.*B kuşağı bireylerin demografik özelliklerinin dağılımı*

Demografik Özellikler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	8	25,8
	Erkek	23	74,2
Daha önce evlenme durumu	Daha Önce	8	25,8
	Evlenmedim	15	48,4
	Ayrıldım	8	25,8
	Eşim Vefat Etti	11	35,5
Eğitimi	İlkokul	9	29,0
	Ortaokul	5	16,1
	Lise	6	19,4
	Üniversite	15	48,4
Çalışma durumu	Evet	16	51,6
	Hayır	13	41,9
Gelir Durumu	Düşük	10	32,3
	Orta	8	25,8
	Yüksek	7	22,6
	Var	24	77,4
İlişki durumu	Yok	11	35,5
	Kendi Girişimimle	9	29,0
	Ailem Vasıtasıyla	8	25,8
	Arkadaş Aracılığıyla	3	9,7
İlişki süresi	Sosyal Medya	5	16,1
	1 yıl	10	32,3
	2 yıl	9	29,0
	3 yıl	7	22,6
Partnerin yaşı	4 yıl ve üzeri	-	-
	18-22	8	25,8
	23-37	9	29,0
	38-53	14	45,2
	54-71		

Tablo 4.'de görüldüğü üzere örneklem grubundaki B kuşağı bireylerinin, 8'i (%25,8) kadın, 23'ü (%74,2) erkektir. Toplam 112 kişi vardır ve çoğunluğu kadındır. Katılımcıların 8'i (%25,8) daha önce evlenmemiş, 15'i (%48,4) ayrılmış, eğitim durumu incelendiğinde 11'i (%35,5) ilkokul, 9'u (%29,0) ortaokul, 5'i (%16,1) lise, 6'sı (%19,4) üniversite mezunudur. 15'i (%48,4) çalışmakta, 16'sı (%51,6) çalışmamaktadır. 13'ü (%41,9) düşük gelirli, 10'u (%32,3) orta gelirli, 8'i (%25,8) yüksek gelirlidir. Katılımcıların 7'si (%22,6) ilişkisi var, 24'ü (%77,4) ilişkisi yoktur. Tanışma şekli incelendiğinde 11'i (%35,5) kendi girişimiyle, 9'u (%29,0) ailem vasıtasıyla, 8'i (%25,8) arkadaş aracılığıyla, 3'ü

(%9,7) sosyal medya aracılığıyla tanışmışlardır. 5'i (%16,1) 1 yıl, 10'u (%32,3) 2 yıl, 9'u (%29,0) 3 yıl, 7'si (22,6) 4 yıl ve üzeri ilişki yaşamıştır. Partnerlerinin yaşı incelendiğinde 0'ı (%0) Z kuşağı 18-22, 8'i (%25,8) Y kuşağı 23-37, 9'u (%29,0) X kuşağı 38-53, 14'ü (%45,2) B kuşağı 54-71 yaşlarındadır.

Tablo 5.

Z kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişki

	Kaygılı Bağlanma	Kaçıngan Bağlanma
Beraber Yaşama	r=0.186* p=0.050	r=0.071 p=0.457
Yalnız ve Tek Doğru	r=0.062 p=0.514	r=0.155 p=0.104
Aşk Yeterli	r=-0.103 p=0.278	r=-0.400* p=0.000
Çaba Göstermeme	r=0.124 p=0.191	r=-0.083 p=0.384
İdealleştirme	r=0.160 p=0.093	r=-0.139 p=0.144
Zıt Kutuplar	r=0.154 p=0.104	r=0.090 p=0.344
Tam Güven	r=0.083 p=0.384	r=-0.088 p=0.357
Romantizm Toplam	r=0.172 p=0.070	r=-0.162 p=0.088

p≤0.05

Tablo 5'te görüldüğü gibi Z kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında kaygılı bağlanma ile beraber yaşama arasında pozitif yönde hafif ilişki bulunmuştur. Kaçıngan bağlanma ve aşk yeterli alt boyutu arasında negatif yönde orta derecede ilişki tespit edilmiştir.

Tablo 6.

Y kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişki

	Kaygılı Bağlanma	Kaçıngan Bağlanma
Beraber Yaşama	r=-0.005 p=0.940	r=-0.157* p=0.031
Yalnız ve Tek Doğru	r=0.069 p=0.346	r=-0.058 p=0.425
Aşk Yeterli	r=0.116 p=0.111	r=-0.205* p=0.005
Çaba Göstermeme	r=0.144* p=0.046	r=-0.142 p=0.051
İdealleştirme	r=0.257* p=0.000	r=-0.023 p=0.754
Zıt Kutuplar	r=0.247* p=0.001	r=0.034 p=0.639
Tam Güven	r=0.133 p=0.066	r=-0.179 p=0.013
Romantizm Toplam	r=0.214* p=0.003	r=-0.224* p=0.002

p≤0.05

Tablo 6'da görüldüğü gibi Y kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişki arasındaki ilişkiye bakıldığında kaygılı bağlanma ile çaba göstermeme, idealleştirme ve romantizm toplam puanları arasında pozitif yönde istatistiksel anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Kaçıngan bağlanma ile beraber yaşama, aşk yeterli ve romantizm toplam arasında negatif yönde istatistiksel ilişki bulunmuştur.

Tablo 7.

X kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişki

	Kaygılı Bağlanma	Kaçıngan Bağlanma
Beraber Yaşama	r=0.196 p=0.092	r=0.062 p=0.598
Yalnız ve Tek Doğru	r=0.142 p=0.226	r=0.211 p=0.071
Aşk Yeterli	r=-0.485 p=0.000	r=-0.435* p=0.000
Çaba Göstermeme	r=-0.021 p=0.861	r=-0.155 p=0.186
İdealleştirme	r=-0.183 p=0.116	r=-0.241 p=0.039
Zıt Kutuplar	r=0.313* p=0.006	r=0.141 p=0.231
Tam Güven	r=0.090 p=0.444	r=-0.103 p=0.383
Romantizm Toplam	r=-0.034 p=0.770	r=-0.191* p=0.103

p≤0.05

Tablo 7’de görüldüğü gibi X kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında kaygılı bağlanma ile zıt kutuplar alt boyutu arasında pozitif yönde orta derecede ilişki bulunmuştur. Kaçıngan bağlanma ile aşk yeterli ve romantizm toplam arasında negatif yönde ilişki tespit edilmiştir.

Tablo 8.

B kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişki

	Kaygılı Bağlanma	Kaçıngan Bağlanma
Beraber Yaşama	r=-0.202 p=0.275	r=-0.111 p=0.551
Yalnız ve Tek Doğru	r=-0.060 p=0.748	r=-0.128 p=0.493
Aşk Yeterli	r=-0.340 p=0.062	r=-0.513* p=0.003
Çaba Göstermeme	r=0.184 p=0.323	r=-0.023 p=0.904
İdealleştirme	r=-0.164 p=0.379	r=-0.382* p=0.034
Zıt Kutuplar	r=0.177 p=0.339	r=-0.037 p=0.841
Tam Güven	r=-0.270 p=0.142	r=-0.267 p=0.146
Romantizm Toplam	r=-0.274 p=0.136	r=-0.429* p=0.016
p≤0.05		

Tablo 8’de görüldüğü gibi B kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında kaygılı bağlanma ve romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasında bir ilişki tespit edilmemiştir. Kaçıngan bağlanma ile aşk yeterli, idealleştirme ve romantizm toplam puanları arasında negatif yönde orta derecede ilişki bulunmuştur.

Tablo 9.

Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri puanlarının kuşak faktörüne göre değerlendirilmesi

		f , $\bar{X}$ ve SS Değerleri				ANOVA Sonuçları				
	Gruplar	N	$\bar{x}$	Ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
Kaygılı Bağlanma	Z kuşağı 18-22	112	69,12	15,393	G.Arası	1282,663	3	427,554		
	Y kuşağı 23-37	191	67,65	17,067	G.İçi	113961,72 8	405	281,387		
	X kuşağı 38-53	75	65,97	14,618		115244,39 1	408		1,519	,209
	B kuşağı 54-71	31	62,35	23,459						
	Toplam	409	67,34	16,807						
	Z kuşağı 18-22	112	62,17	17,614	G.Arası	613,086	3	204,362		
	Y kuşağı 23-37	190	61,72	18,772	G.İçi	142116,44 2	403	352,646		
Kaçınan Bağlanma	X kuşağı 38-53	74	60,77	16,593		142729,52 8	406		,580	,629
	B kuşağı 54-71	31	57,39	26,441						
	Toplam	407	61,34	18,750						

Tablo 9’da katılımcıların yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri puanlarının kuşak değişkenine göre farklılıkları tespit etmek üzere anova testi yapılmıştır. Test sonucunda, katılımcıların kuşakları arasında kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma yönüyle anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 10.

Romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanlarının kuşak faktörüne göre değerlendirilmesi

f , $\bar{X}$ ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
	Gruplar	N	$\bar{x}$	Ss	Var.K.	KT	Sd	KO	F	P
Beraber Yaşama	Z kuşağı 18-22	112	11,07	4,964	G.Arası	62,199	3	20,733		
	Y kuşağı 23-37	191	11,46	4,746	G.İçi	9055,772	405	22,360		
	X kuşağı 38-53	75	11,12	4,331		9117,971	408		,927	,428
	B kuşağı 54-71	31	9,97	4,665						
	Toplam	409	11,18	4,727						
Yalnız ve Tekdoğru	Z kuşağı 18-22	112	5,57	1,529	G.Arası	8,845	3	2,948		
	Y kuşağı 23-37	191	5,75	1,469	G.İçi	938,030	405	2,316		
	X kuşağı 38-53	75	5,99	1,502		946,875	408		1,273	,283
	B kuşağı 54-71	31	5,55	1,841						
	Toplam	409	5,73	1,523						
AşkYeterli	Z kuşağı 18-22	112	20,49	4,189	G.Arası	137,578	3	45,859		
	Y kuşağı 23-37	191	19,48	4,017	G.İçi	7073,360	405	17,465		
	X kuşağı 38-53	75	20,79	4,199		7210,939	408		2,626	,050
	B kuşağı 54-71	31	19,35	5,017						
	Toplam	409	19,99	4,204						
Çaba Göstermeme	Z kuşağı 18-22	112	9,84	2,440	G.Arası	13,538	3	4,513		
	Y kuşağı 23-37	191	10,19	2,379	G.İçi	2215,635	405	5,471		
	X kuşağı 38-53	75	10,28	2,090		2229,174	408		,825	,481
	B kuşağı 54-71	31	9,84	2,282						
	Toplam	409	10,08	2,337						
İdealleştirme	Z kuşağı 18-22	112	12,70	2,332	G.Arası	31,862	3	10,621		
	Y kuşağı 23-37	191	12,27	2,577	G.İçi	2729,360	405	6,739		
	X kuşağı 38-53	75	12,96	2,549		2761,222	408		1,576	,195
	B kuşağı 54-71	31	12,77	3,575						
	Toplam	409	12,55	2,601						
Zıt Kutuplar	Z kuşağı 18-22	112	12,01	1,961	G.Arası	14,475	3	4,825		
	Y kuşağı 23-37	191	12,28	1,966	G.İçi	1688,806	405	4,170		
	X kuşağı 38-53	75	11,89	2,436		1703,281	408		1,157	,326
	B kuşağı 54-71	31	11,74	1,712						
	Toplam	409	12,10	2,043						

(Tablo 10'un devamı)

Tam Güven	Z kuşağı 18-22	112	17,53	3,691	G.Arası	153,397	3	51,132		
	Y kuşağı 23-37	191	17,23	3,627	G.İçi	5597,581	405	13,821		
	X kuşağı 38-53	75	16,35	3,622		5750,978	408		3,700	,012
	B kuşağı 54-71	31	15,39	4,529						
	Toplam	409	17,01	3,754						
Topla m Roman tizm	Z kuşağı 18-22	112	89,21	10,884	G.Arası	578,880	3	192,960		
	Y kuşağı 23-37	191	88,65	11,752	G.İçi	55148,372	405	136,169		
	X kuşağı 38-53	75	89,37	11,539		55727,252	408		1,417	,237
	B kuşağı 54-71	31	84,61	14,028						
	Toplam	409	88,63	11,687						

Tablo 10'da katılımcıların romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanlarının kuşak değişkenine göre farklılıkları tespit etmek üzere anova testi yapılmıştır. Test sonucunda, katılımcıların kuşak farklılıkları aşk yeterli ve tam güven alt boyutlarında anlamlı farklılık görülürken diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Scheffe testi sonuçları tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11*Scheffe testi sonuçları*

Boyut	Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
Aşk Yeterli	Z kuşağı 18-22	Y kuşağı 23-37	1,009	,497	,251
		X kuşağı 38-53	-,296	,624	,973
		B kuşağı 54-71	1,136	,848	,046
	Y kuşağı 23-37	Z kuşağı 18-22	-1,009	,497	,251
		X kuşağı 38-53	-1,305	,569	,156
		B kuşağı 54-71	,127	,809	,999
	X kuşağı 38-53	Z kuşağı 18-22	,296	,624	,973
		Y kuşağı 23-37	1,305	,569	,156
		B kuşağı 54-71	1,432	,892	,463
	B kuşağı 54-71	Z kuşağı 18-22	-1,136	,848	,046
		Y kuşağı 23-37	-,127	,809	,999
		X kuşağı 38-53	-1,432	,892	,463
Tam Güven	Z kuşağı 18-22	Y kuşağı 23-37	,302	,442	,926
		X kuşağı 38-53	1,180	,555	,212
		B kuşağı 54-71	2,140	,754	,047
	Y kuşağı 23-37	Z kuşağı 18-22	-,302	,442	,926
		X kuşağı 38-53	,878	,507	,392
		B kuşağı 54-71	1,838	,720	,091
	X kuşağı 38-53	Z kuşağı 18-22	-1,180	,555	,212
		Y kuşağı 23-37	-,878	,507	,392

	B kuşağı 54-71	,960	,794	,691
	Z kuşağı 18-22	-2,140	,754	,047
B kuşağı 54-71	Y kuşağı 23-37	-1,838	,720	,091
	X kuşağı 38-53	-,960	,794	,691

Tablo 11’de görüldüğü üzere, katılımcıların yaş değişkenine göre, hangi gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğunu belirlemek üzere yapılan scheffe testi sonucunda, söz konusu farklılığın B kuşağı 54-71 ile Z kuşağı 18-22 arasında olduğu diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ve Z kuşağı 18-22 yaşındakilerin daha yüksek aşk yeterli ve tam güven alt boyutu puanlarına sahip olduğu görülmüştür.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Z kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında kaygılı bağlanma ile beraber yaşama arasında pozitif yönde hafif ilişki bulunmuştur. Kaçınan bağlanma ve aşk yeterli alt boyutu arasında negatif yönde orta derecede ilişki tespit edilmiştir. Y kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında kaygılı bağlanma ile çaba göstermeme, idealleştirme ve romantizm toplam puanları arasında pozitif yönde istatistiksel anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Kaçınan bağlanma ile beraber yaşama, aşk yeterli ve romantizm toplam puanları arasında negatif yönde istatistiksel ilişki bulunmuştur. X kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında kaygılı bağlanma ile zıt kutuplar alt boyutu arasında pozitif yönde orta derecede ilişki bulunmuştur. Kaçınan bağlanma ile aşk yeterli ve romantizm toplam puanları arasında negatif yönde ilişki tespit edilmiştir. B kuşağı bireylerde yakın ilişkiler envanteri ile romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında kaygılı bağlanma ve romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanları arasında bir ilişki tespit edilmemiştir. Kaçınan bağlanma ile aşk yeterli, idealleştirme ve romantizm toplam puanları arasında negatif yönde orta derecede ilişki bulunmuştur.

Bu kuşak, haksızlığa isyan edip insan hakları hareketlerini başlatmışlardır. Ayrıca bu dönemde dünyada radyonun altın çağı yaşanmıştır. Türkiye’de ise ihtilal ve çok partili döneme geçiş yaşanmıştır (Mengi, 2009). Bu gruptaki kuşak, iş hayatını kişisel yaşamının üzerinde tutmuştur; işleri onların kimliğidir. Bu kuşak üyeleri, işyerinde yöneticilerinin algılarına değer verirler (Kupperschmidt, 1998). Olumlu özelliklerinin yanında bu kuşağa yöneltilen en

büyük eleştiri "bencil" hatta "narsist" olmaları üzerinedir. Bencilliğin yanında bebek patlaması kuşağının genelde değişime ve yeniliğe kapalı olduğu öne sürülür. Yeniliğe soğuk bakarlar ve eski uygulamalara devam etme eğilimindedirler. İşkoliktirler. En belirgin özelliği ise "kuralcı" olmalarıdır (Mengi, 2009). Kuşakların yaşadıkları yerlerde ki toplumsal, siyasal ve ekonomik güçler onların duygu ve davranışlarını etkileyerek kuşak değerlerini oluşturur (Kupperschmidt, 2000).

Romantik ilişkileri, duygusal bağlılık (sevgi, aşk), eşin duygusal ihtiyaçlarıyla ilgilenilmesi, bu ihtiyaçların tatmin edilmesi (örneğin duyguların paylaşılması ve güvenin kazanılması) ve eşler arasındaki karşılıklı dayanışma süreci olarak tanımlamak mümkündür (Solmuş, 2010). Sonuç olarak, romantik ilişkilerde yakınlık, bireylerin ilişki doyumlarını birçok yönden etkileyen bir faktördür (Cordova, Geeve Warren, 2005). Psikolojik ihtiyaçlar bireylerin kişiler arası ilişkilerde karşılanması gereken önemli bir yönünü oluşturur çalışmalar ihtiyaçların kişiler arası ilişkilerdeki rolünü ortaya koymuştur (Kesici, 2008).

Tüzer (2016) eş seçimi tutumları ile ilişki durumu açısından anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Güncel bir ilişki durumuna göre, “beraber yaşama”, “yalnız ve tek doğru”, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “zıt kutuplar” ve “tam güven” boyutlarından alınan puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Güncel ilişki durumuna göre, “idealleştirme” faktöründen alınan puanların ortalamaları incelendiğinde güncel ilişkisi olmayanların daha fazla idealleştirme eğilimi içerisinde olduğu gözlemlenmektedir. İdealleştirme alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Özteke’nin (2015), romantik ilişki yaşayan bireylerin bağlanma stilleri, eş seçiminde sınırlandırıcı inançları ve beden imgesi baş etme stratejilerinin romantik mükemmeliyetçiliklerini yordayıp yordamadığını ortaya koymayı amaçladığı çalışmanın sonuçlarına göre, romantik mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından partnere yönelik mükemmeliyetçilik ile “çaba göstermeme” ve “idealleştirme” sınırlandırıcı inançları arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler gözlenmiştir. Pınar (2008) araştırmasında Y kuşağındaki kişilerin evlenecekleri zaman bu bireyi öncelikli olarak kendilerinin tanımaları gerektiğini düşündüklerini, sonrasında ise aile onayına başvurulması düşüncesinin hakim olduğu belirtilmiştir. Diğer bir

özellikleri ise romantik ilişkileri olsa bile evliliği hemen düşünmedikleri, birbirlerini tanıdıktan sonra düşündükleri zamana bıraktıkları ve daha serbest birbirleriyle yaşadıkları belirtilmiştir (Pınar, 2008: 49-60).

Katılımcıların yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri puanlarının kuşak değişkenine göre katılımcıların kuşakları arasında kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma yönüyle anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Benzer şekilde X, Y ve Z kuşaklarının romantizm, eş seçme ve evlilik tutumlarının karşılaştırdığı çalışmada kuşaklar arasında evlilik tutumunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir (Sungur vd. 2017: 69). Sosyal değişme özellikle bireylerin pratiklerinde, kültürel ve ekonomik sorumluluklarında ve algılarında değişime yol açtığı bilinmektedir (Gillies, 2003:3). Aralarında güven ve saplantılı bir bağlanma olan eşler, korkulu bağlanan eşlere oranla evlilik adaptasyonu seviyelerinde pozitif yönde daha fazla puan almaktayken, adaptasyon-tatmin-yakınlık-bağlılık hususlarında daha yaratıcı olmakta ve gelişime açıklık göstermektedirler (Tutarel, Kışlak, Çavuşoğlu 2006). Main, Kaplan ve Cassidy'nin (1985) belirttiği üzere çocukluk erken yaşantılarından itibaren oluşturulan tüm yakın ilişki türlerinin eş seçiminde ve bağlanmada etkili olduğu kabul edilmektedir. Öteki taraftan, Collins ve Sroufe'un (1999) belirttiği açıdan, bireylerin romantizm ve eş seçimine yönelik tutumları ile yakın ilişkilerdeki yaşantıları arasında ilişki olduğu kabul edilmektedir. Bu ilişkilerin değerlendirilmesin de yetiştiriliş, psiko sosyal süreçler ve gelişen teknoloji etkenken kuşaklar arası incelenmesine yönelik hiç çalışma bulunmamaktadır. Günümüzde en yaşlı kuşağın 2. Dünya savaşı sonrasında doğmuş bebek patlaması kuşağı olduğu, hakkını arayan, liderlik mücadelesi veren, bencil yaklaşımları olan ve teknolojiyle ilgisi olmayan bir kuşak olduğu, X kuşağı teknolojiye sonradan görmüş onu sonradan kullanan, öğrenmeye ve benimsemeye çalışan bir kuşak olarak tanımlandığı, özellikle Y kuşağının son yıllarında doğanlar ve Z kuşağı ise teknolojinin içerisinde doğmuş kuşaklar olarak ifade edildiği bilinmektedir. Kuşakların duygu düşüncelerinde farklılıkların olması doğaldır. Araştırma sonucunda alt değişkenlerde bu farklılıklar tespit edilmiştir. Medeni durum, cinsiyet, boşanmış yakınların varlığı ve uygun evlilik yaşına göre evlilik tutumlarının farklılık gösterdiği görülmüştür

(Sungur vd. 2017: 69). Pinar'ın 2008'de yapmış olduğu çalışmada belirttiğine göre, Y kuşağındaki bireyler evlenecekleri kişiyi önce kendilerinin tanınmaları, sonrasında aile onayı alınması konusunda hemfikirlerdir.

Katılımcıların romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanlarının kuşak değişkenine göre aşk yeterli ve tam güven alt boyutlarında anlamlı farklılık görülürken diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Söz konusu farklılığın B kuşağı 54-71 ile Z kuşağı 18-22 arasında olduğu diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ve Z kuşağı 18-22 yaşındakilerin daha yüksek aşk yeterli ve tam güven alt boyutu puanlarına sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar genç kuşağın aşkı yeterli bulmasından kaynaklanıyor olabilir. Kültürel değişim ve kuşaklar arasındaki farklılıklar bu sonuçlarda etkilidir. Özgüven'in (1994), üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmada, öğrencilere, eş seçimi kriteri olarak sunulan beş seçenekten en önemli gördükleri üç tanesini işaretlemeleri istenmiştir. Üniversitelilerin eş seçimi öncelikleri; %33 eğitim seviyesi, %20 fiziki görünüm, %20 sağlık durumu %16 ekonomik durum, %11 yaş farkı olmuştur. Eğitim düzeyi her iki cinsten de ilk sırayı alırken erkeklerde fiziksel görünüm, kızlarda ise ekonomik durum ikinci sırayı almıştır. Tüfekçi (2008) cinsiyete göre genç yetişkinlerin romantizm ile eş tutumları açısından farklılar olduğunu bulgulamıştır. Erkeklerin kadınlardan daha fazla tutkulu aşk gösterdiği, erkeklerin genç yaşta romantik duygulara sahip olmayı daha fazla oyun gibi düşündükleri ve genç yaşta ciddi ilişki içerisine girmek istemedikleri görülmüştür. Efe (2013), potansiyel eşte tercih edilen 50 özellikten ilk 10'unu, eş tarafından sevilme, eşin dürüst, güvenilir, sadık, saygılı, sorumluluk sahibi, ruhen sağlıklı, hoşgörülü, temiz/bakımlı ve merhametli olması şeklinde sıralanmıştır. Eş tercihinde nispeten daha az tercih edilen 10 özellik ise, eşin duygusal, bakir/bakire, iyi yemek yapıyor, hamarat, güzel/yakışıklı, entelektüel, sportif, sanatsever, dindar ve zengin olması şeklindedir. Potansiyel eşte aranan niteliklerin önem sıralaması, cinsiyete göre anlamlı farklılıklar göstermiştir. Kız öğrenciler; potansiyel eşin dürüst, merhametli, zengin, saygılı, hoşgörülü, romantik, mantıklı, kararlı, sorumlu, zeki, güvenilir, sosyal, özgüvenli, espritüel, sevecen, cömert, entelektüel, nezaketli, çalışkan, fedakar,

iyi bir iş ve statü sahibi, güçlü karakterli, temiz/bakımlı, sadık, ruhen ve bedenen sağlıklı, olgun, giyim kuşama saygılı, ailelerin kültürel olarak benzer, sportif, sanatsever, ilgilerinin ve dünya görüşünün benzer, kadın erkek eşitliğine inanır, çağdaş, enerjik, girişken, koruyucu, beni seviyor, dindar ve duygusal olması özelliklerinin önem sıralamasında daha öndedir. Erkek öğrenciler ise potansiyel eşin güzel, hamarat, çocuk bakımından anlıyor, fiziksel olarak çekici, bakire, iyi yemek yapıyor, ilk kez evleniyor, gelenek ve göreneklerine bağlı olması şeklindeki özelliklerine, önem sıralamasında öncelikli yer vermişlerdir. Özgüven'in (1994), öğrencilere evlenecekleri kişiyi kimin seçmesi gerektiği sorulduğunda,%80'i kendisinin,%20'si aile ya da başkaları cevabını vermiştir. Ailenin rolü sorulduğunda, ailenin görüşü alınmalıdır cevabı %85 oranında, aile karışmamalı cevabı %14 ile ikinci sırada, evlenme kararını aile vermeli diyen kısım %1'dir. Yılmaz ve Kalkan (2010), evlilik öncesi ilişki geliştirme programının, ilişki doyumuna etkisi incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre, evlilik öncesi ilişkileri geliştirme programına katılan grubun ilişki doyumlarında anlamlı bir yükselme tespit edilmiştir. Bu kapsamda yapılacak araştırmalarda kuşaklar arasındaki farklılıkları ortaya koyabilecek, güven, bağlanma, mutluluk ve kaygı gibi değişkenler incelenebilir.

6.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Bu araştırmanın amacı, kuşaklara göre yakın ilişkilerde romantizm ve eş seçimi tutumlarını incelemektir. Romantizm ve eş tercihindeki tutumlar hakkında şimdiye kadar ele alınmış çalışmalar, kimi yönlerde kişilere yardımcı olabilmış olsa da bu hususla bağlantılı incelemelerin, konunun hepsini ifadede, iki esas faktörün tümünün anlaşılmasında yetersiz kaldığı görülmüştür. Bu bakımdan bu hususun çok farklı değişkenlerle ele alınmasının önemi fark edilmiş ve ele alınan incelemelerde romantizm ve eş tercihi tutumlarıyla bağlı olarak eskisinden farklı bulgu-bilgi ve verilere ulaşılması amaçlanmıştır.

Kaygılı ve kaçınan bağlanma, yetişkinlikte romantik ilişkiler dahil bir çok alanda kişiler arası problemlere neden olmaktadır. Bu bağlamda, ailelerin çocuk yetiştirirken, onların güvenli bağlanma stilleri geliştirecek şekilde tutumlarda bulunması gerekmektedir. Ailelere, bağlanma ile ilgili eğitimler verilerek onlar bu konuda bilinçlendirilebilirler. Kişilerin yetişkinlikte partnerlerine ve ilişkilerine karşı abartılmış ve katı standartlar geliştirmemeleri için ailelerin çocuk yetiştirirken onlara koşulsuz sevgi sunmaları gerekmektedir.

Evliliğe dair gerçekçi olmayan inançlar, katı standartlara, hatalı varsayımlara ve rasyonel olmayan beklentilere dönüşerek tutumlarımızı oluşturmaktadır. Eş seçimine yönelik sınırlandırıcı inançlar ve beklentiler, evlilik ilişkilerinde sorunlara neden olabilmektedir. Kuşak farklılıklarının da yakın ilişkiler romantizm ve eş seçimi tutumları da farklılıklara yol açan bir etken olup olmadığı araştırılması gereken bir problemdir. Araştırma sonucunda kaygılı ve kaçınan bağlanma ile kuşaklar arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken

romantizm ve eş seçimi tutum ölçeği puanlarının yaş değişkenine göre aşk yeterli ve tam güven alt boyutlarında anlamlı farklılık görülürken diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Söz konusu farklılığın B kuşağı 54-71 ile Z kuşağı 18-22 arasında olduğu diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ve Z kuşağı 18-22 yaşındakilerin daha yüksek aşk yeterli ve tam güven alt boyutu puanlarına sahip olduğu görülmüştür.

6.2 Öneriler

Romantizm ve eş tercihinde tutumların sağlıklı olduğu bir ilişkide bireyler, birbirlerini dinlemekten uzak aile üyeleri yerine olaylara uygun şekilde tepki gösterebilen anne-babalar olacaktır; bununla birlikte ailenin refahı da artacaktır. Güvenli bağlanma stiliyle bağlanan, romantizm ve eş tercihi sağlıklı eşlerin meydana getirdiği ailelerde büyüyecek çocuklar da ileriki dönemlerinde güvenli bağlanma tarzlarını benimseyecek, ailesinden kendisine geçen bilgileri çevresiyle paylaşarak toplumun mutluluğu ve refahında pozitif doğrultuda fayda sağlayacaktır. Farklı nesillerin iş yaşamına, teknolojiye ve hatta hayata uyum sağlamaları değişiklik göstermektedir.

Kuşaklara göre kurulan yakın ilişkiler romantizm ve eş seçimi beraberinde sağlıklı nesillerin yetişmesinde temel unsur olan aileyi oluşturur. Aile bütünlüğünün devamı hem toplumsal açıdan hem bireysel açıdan gereklidir. Ailenin devamı için eş seçimi ve evlilik tutumlarının sağlıklı olarak yapılmış olması beklenir. Evlilik en eski kurumlardan ve ailenin temeli oluşturan ilişki sürekliliğidir. Bu özelliği evrenseldir. Mutluluk sebeplerinden biridir. Kùltürler farklı evlilik modelleri ortaya koysa da bu kurum evrenseldir. Ailenin devamlılığı toplumsal düzenin sağlanması nesillerin inşasında evlilik gerekli görölmektedir.

Romantizm ve eş tercihinde tutumların sağlıklı olduğu bir ilişkide bireyler, birbirlerini dinlemekten uzak aile üyeleri yerine olaylara uygun şekilde tepki gösterebilen anne-babalar olacaktır; bununla birlikte ailenin refahı da artacaktır. Güvenli bağlanma stiliyle bağlanan, romantizm ve eş tercihi sağlıklı eşlerin meydana getirdiği ailelerde büyüyecek çocuklar da ileriki dönemlerinde güvenli bağlanma tarzlarını benimseyecek, ailesinden kendisine geçen bilgileri

çevresiyle paylaşarak toplumun mutluluğu ve refahında pozitif doğrultuda fayda sağlayacaktır. Bu açıdan eşler arası ilişkiler ve eş seçimi ve romantizm konularını içeren eğitim çalışmaları okulların müfredatına girmeli ve evlilik öncesi eğitimlerle bu konu işlenmelidir.

Evlilik ve aile danışmanlığı merkezlerinde, eş seçme aşamasında danışma yardımı almak için başvuran kişilere, sağlıklı ilişkiler, gerçekçi olmayan inançlar, katı ve abartılı beklentiler konusunda eğitim ve rehberlik hizmetleri verilebilir. Eş seçimini sınırlandıran inançların farkında olmak ve bu konuda üniversite gençlerini bilinçlendirmek için üniversitelerde eğitimler, seminerler ve konferanslar verilebilir.

Çalışmaların neticesinde varılan sonuçların; evlilik terapilerinde, aile ve evlilik danışmanlığında, aile terapilerinde ve aile mahkemelerinde faal biçimde göz önüne alınabilecek bir çalışma özelliğinde olacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte çalışmadan çıkarılacak sonuçların her sene çoğalan boşanma olaylarının eksiltilmesinde ve evlenme kararı alınmadan önce danışmana başvuran eşlerin daha sağlıklı karara varabilmelerini fayda sağlayabileceği öngörülmektedir. Eş seçimi ile ilgili rehberlik çalışmalarına katkısı düşünüldüğünde konu ile ilgili daha fazla araştırmaya gereksinin duyulmaktadır. Ülkemizde romantik ilişkilerle ve evlilik öncesi ile ilgili nitel, nicel ve deneysel çalışmaların sayısı artırılarak bu konuların daha derinlemesine anlaşılması sağlanabilir. Eş seçimi tutumlarının, sosyoekonomik düzey, yerleşim yeri (kır-kent), dini inanç, politik görüş ve medya kullanımı gibi farklı değişkenlerle ilişkisi araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Abbott, P., Wallace, C., ve T. Melissa (2005). *An Introduction to Sociology: Feminist Perspective*.
- Adıgüzel, O., Batur, H. Z., Ekşili, N. (2014). Kuşakların değişen yüzü ve Y kuşağı ile ortaya çıkan yeni çalışma tarzı: Mobil yakalılar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 19.
- Alan, A. G. (2011). *Postmodern tüketim kültüründe pazarlama yönelimli halkla ilişkiler*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altuntaş, S., ve Atli, A., (2015). “Eş Seçme Stratejileri Envanteri Geliştirilmesi”, *Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,12 (32),ss.123-135
- Altunek, S. (2001). “Türkiye Üzerine Yapılmış Evlilik ve Akrabalık Araştırmalarının Bir Değerlendirmesi”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*,18, (2): 17-28.
- Altuntuğ, N. (2012). Kuşaktan kuşağa tüketim olgusu ve geleceğin tüketici profili. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(1). 203-212
- Bacanlı, H., (2002) *Psikolojik Kavram Analizi*, Nobel Yayınları, Ankara.
- Bacanlı H. (2001). Eş Seçimi Tercihleri. *Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 2 (15), 7-16.
- Bağlı, M ve A. Sever (2005). “Tabulaştırılan/tabulaşan kurumun (ailenin) kurbanlıklar edinme pratiği”, *Aile ve Toplum Eğitim, Kültür ve Araştırma Dergisi*, Ocak-Mart, 2 (8):9-21.
- Bayoğlu, F. ve Atli, A. (2014). İnönü Evlilik Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(2), 397-416
- Bilen, M. (2004). *Sağlıklı insan ilişkileri* (6. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Bova, B. ve Phelan, S. (2011). Generational and gender shifts in academic medicine. *In Changing landscape of academic women's health care in the United States*. 25-38.
- Buss, d. M., shackelford, t. K., kirkpatrick, l. A., ve larsen, r. J., (2001). "A half century of mate preferences: The cultural evolution of values" *Journal of Marriage and the Family*, 63, ss. 491- 502
- Carriere, L. J. ve Kluck, A. S. (2014). Appearance commentary from romantic partners: *Evaluation of an adapted measure*. *Body Image*, 11 (2), 137-145. D oi:10.1016/j.bodyim.2013.12.003
- Collins, W. A. (2003). More than myth: The developmental significance of romantic relationships during adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1), 1-24. doi: 10.1111/1532-7795.1301001
- Cordova, J. V., Gee, C. B. ve Warren, L. Z. (2005). Emotional skillfulness in marriage: Intimacy as a mediator of the relationship between emotional skillfulness and marital satisfaction. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 24 (2), 218-235. doi: 10.1521/jscp.24.2.218.62270
- Cobb, N. P., Larson, J. H., & Watson, W. L. (2003). Development of the attitudes about Romance and Mate Selection Scale. *Journal of Family Relations*, 53(3), 222-231
- Creswell, J. (2014). *Araştırma Deseni*. (Çev. M. Bütün). Ankara: Eğiten Kitap.
- Cüceloğlu, D. (2008), Doğan, İletişim Donanımları 'Keşke'siz Bir Yaşam İçin İletişim, 29. Basım, İstanbul, Remzi Kitabevi.
- Çalışkan, Z., Taşhan, T .S., Orhan, İ., ve Nacar, G., 2015. "Partneri Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tercihlerinin Karşılaştırılması ", *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4 (1), ss. 6-10

Çankırılı, A. (2011), *Evlilik Okulu*, İstanbul, Zafer Yayınları.

Çelik, M. (2014), *Hizmet sektöründeki y kuşağı çalışanlarının iş hayatındaki beklentileri (istanbul örneği)*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çetin-Aydın, G. ve Başol, O. (2014). X ve Y Kuşağı: Çalışmanın Anlamında Bir Değişme Var mı? *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(4), 1-15

Demirkaya, H., Akdemir, A., Karaman, E., Alan, Ö. (2015). Kuşakların yönetim politikası beklentilerinin araştırılması. *İşletme Araştırma Dergisi*. 7(1), 186 - 204.

Doumas, D. M., Pearson, C. L., Elgin, J. E. ve McKinley, L. L. (2008). Adult attachment as a risk factor for intimate partner violence the “mispairing” of partners' attachment styles. *Journal of Interpersonal Violence*, 23(5), 616- 634.doi: 10.1177/0886260507313526

Duffy, E., ve Smith, M. (2013). *Major current themes in health professional education*. In Educating Health Professionals. 313-322, Rotterdam, SensePublishers.

Efe, E., (2013). “*Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçme Eğilimleri*”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

Erickson, T. J. (2010). What's Next, Gen X?: Keeping up, Moving Ahead, and Getting the Career You Want. ABD: Harvard Business Press.

Günüç, S. (2011). Dijital Yerlilerde Çalışan Bellek ve Çoklu Görev. 5. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu, 22-24 Eylül, Fırat Üniversitesi.

Güleç, G. (2012). Aile ve Evlilik. Ç. Yenilmez (Ed.), Aile Yapısı ve İlişkileri (s. 62-79). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

- Ersanlı, K. ve Kalkan, M. (2008). *Evlilik ilişkilerini geliştirme* (Kuram ve uygulama)(1.Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Gazioğlu, E. (2014). Doğu Karadeniz Bölgesinin Toplumsal Cinsiyet Rejimi ve Kadınların Toplumsal Konumları. *Karadeniz Araştırmaları*, Kış (40), 95-108.
- Geçtan, E. (2018), *Psikodinamik Psikiyatri ve Normal Dışı Davranışlar*, İstanbul: Metis Yayınları
- Giddens, A. (2000). *Sosyoloji*. Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Gillies, V. (2003) Family and Intimate Relationships: A Review of the Sociological Research. Families and Social Capital ESRC Research Group Working Paper. No:2, p.1-24.
- Güneş, F. (2011) “*Aile, Evlilik, Akrabalık ve Hane*” *Aile Sosyolojisi* (ed. Kasapoğlu, A ve Karkıner, N.) Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayını
- Güngör, H. C., Yılmaz, M., ve Çelik, B.S., (2011). “Romantizm ve Eş Seçim Tutum Ölçeğinin Uyarlanması Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(36), ss. 180–190.
- Hamarta, E. (2004). *Üniversite Öğrencilerinin Yakın İlişkilerindeki Bazı Değişkenlerin (Benlik Saygısı, Depresyon ve Saplantılı Düşünme) Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Hawkins, D. & Booth, A. (2005). Unhappily ever after: Effects of long-term, low quality marriages on well- being. *Social Forces*, 84(1), 451-47.
- Helms, H. M. & Buehler, C. (2007). Marital quality and personal well being: A meta-analysis. *Journal of Mariage and Family*, 69, 576-593
- Henslin J.M.(2001). *Sociology :A Down to Earth Approach*. Boston:Allyn and Bacon.

- Himmel, B. (2008). *Different strokes for different generations*, Rental Product News, 30(7), 42.
- Howe, N. & Strauss, W. (2000). *Millennials Rising: The Next Generations*. New York: Vintage Books.
- Kalkan, M. ve Yalçın, İ. (2012). *Evlilik öncesi dönem ve romantik ilişkiler. Gçinde Melek Kalkan ve Zeynep Hamamcı* (Eds.), Evlilik Öncesi psikolojik danışma (ss. 1-7). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kesici, ğ. (2008). Yeni psikolojik ihtiyaç değerlendirme ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması: Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 493-500.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayınları, s.77.
- Kasapoğlu, A. (2011) “*Sosyolojik Yaklaşımlar Temelinde Aile Kuramlar*” *Aile Sosyolojisi* (ed. Kasapoğlu, A ve Karkıner, N.) Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayını
- Kasapkara, A., ve Kasapkara, B., (2013). “20-30 Yaş Grubu Bekar Erkeklerin Eş Seçimine Yönelik Tutumları Ve Eşten Beklentilerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi ”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*,7 (34),ss.792-800
- Kaya, M., (2002), *Cinsiyetleri Farklı Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tercihlerine Göre Denetim Odakları*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kirman, M. (2004) *Din Sosyolojisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul, Rağbet Yayınları.
- Kupperschmidt B. (1998) Understanding generation X employees. *Journal of Nursing Administration*, 28: 36-43.

- Kupperschmidt B. (2000). Multigenerational employees: strategies for effective management. *Health Care Manager*, 19: 65–76.
- Kupperschmidt B.R. (2001). Understanding net generation employees. *Journal of Nursing Administration*, 31: 570–574.
- Kuş, Ö. A. (2016). *Bir pazarlama aracı olarak mobil pazarlama: istanbul ili kapsamında y kuşağının mobil pazarlamaya bakış açısı*. İstanbul: Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kyles, D. (2005). *Managing Your Multigenerational Workforce*. Strategic Finance, 87(6), 53-55.
- La Greca, A. M.ve Harrison, H. M. (2005). Adolescent peer relations, friendships, and romantic relationships: Do they predict social anxiety and depression? *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 34(1), 49-61. doi:10.1207/s15374424jccp3401_5
- Lager, M. (2006). X Ways. *Customer Relationship Management*, 10(11), 28.
- Lancaster LC ve Stillman D. (2002) When Generations Collide: Who They Are. Why They Clash. How to Solve the Generational Puzzle at Work. HarperCollins Publishers, New York, NY,
- Larson, J. H. (1988). The marriage quiz: College students' beliefs in selected myths about marriage. *Family Relations*, 37, 3-11
- Leaver, D. and Schmidt, R.A. (2009). Before they were famous: music-based tourism and a musician's hometown roots. *Journal of Place Management and Development*, 2(3), 220.
- Levickaite, R. (2010). Generations X Y Z: How social networks form the concept of the world without borders the case of lithuania. *Limes: Cultural Regionalistics*, 3(2), 170-183.

- Marshall, T. C., Bejanyan, K., Di Castro, G.ve Lee, R. A. (2013). Attachment styles as predictors of Facebook-related jealousy and surveillance in romantic relationships. *Personal Relationships*, 20(1), 1-22. doi: 10.1111/j.1475- 6811.2011.01393.x
- Mengi Z. (2009) X, y, z kuşakları birbirinden çok farklı. *Hürriyet İK*, 11 Ekim, 8.
- Mikulincer, M., ve Shaver, P. (2007). *Attachment in Adulthood (Structure, Dynamics and Change)*. The Guilford Press
- Nazlı, S.,(2014). *Aile Danışmanlığı*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Oblinger, D. G. ve Oblinger, J. L., (2005), *Educating The Net Generation*, A Educause e-Book, Available electronically at: www.educause.edu/educatingthenetgen/, ISBN 0-9672853-2-1.
- Ondaş, B. (2007), *Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Eş Seçimi ile ilgili Görüşlerinin İncelenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi Anabilim Dalı
- Özdemir, M. Ç. (2007) Toplumsal Değişme Karşısında Aile ve Okul. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 5(2). s.186-198.
- Özgüven, İ. E., (2014). *Evlilik ve Aile Terapisi*, Nobel Yayınları, Ankara..
- Özkalp, E. (2011). *Sosyolojiye Giriş*. Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Özteke, H. İ., (2004) “*Bağlanma, Eş Seçiminde Sınırlandırıcı İnançlar ve Beden İmgesi Baş Etme Stratejilerinin Romantik İlişkilerde Mükemmeliyetçiliği Yordaması* ”, Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Öztunç, H., ve Şener, Ö., (2015) “ Cinsiyet, Ayrılmış Ebeveyn ve Şiddet Görme Faktörlerinin Gençlerin Eş Seçim Tutumları Üzerinde Etkisi ” , *Akademik Araştırma Dergisi*, (66) ss. 150-151

Parry E, Urwin P.(2011) Generational differences in work values: A review of theory and evidence.

International Journal of management Reviews, 13: 79-96.

Pınar, G. (2008). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Evliliğe Bakış Açısı. Aile ve Toplum, Eğitim, Kültür ve Araştırma Dergisi, 4(14), 49-60.

Prager, K.J. (2000). *Intimacy in personal relationships*. içinde Clyde Hendrick ve Susan S. Hendrick (Ed.) Closerelationships: a sourcebook(pp. 230-242) Thousand Oaks: Sage Publications Inc.

Polat, D., (2006), *Evli Bireylerin Evlilik Uyumları, Aldatma Eğilimleri ve Çatışma Eğilimleri Arasındaki İlişkilerin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji (Sosyal Psikoloji) Anabilim Dalı

Shelton C ve Shelton L. (2005). The NeXt Revolution What Gen X Women Want at Work and How Their Boomer Bosses Can Help Them Get It. Firs Edition. Mountain View, CA, *Davies-Black Publishing*, 6-251.

Senbir, H. (2004). *Z Son insan mı? z kuşağı ve sonrasına dair düşünceler*. İstanbul: O Kitaplar.

Solmuş, T. (2010). *Eş seçiminden boşanmaya romantik ilişkiler, evlilik ve aile*. içinde Solmuş, T. (Ed.), Romantik ilişkiler evlilik ve ana-baba-çocuk ilişkileri. (s. 1- 24). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Solomon, M. (2006). *Tüketici krallığının fethi-markalar diyarında pazarlama stratejileri*. (Çev: S. Çetinkaya). İstanbul: Mediat Yayınları.

Sungur, M. Duyar, N., Yıkılmaz, H., Boyacı, R. Urhan, H. M., Çetin, G. Arıkan, T., Çiçek, Ş. N. Ve İspaha,T. (2017) Evlilik Ve Eş Seçme Tutumuna Kuşakların Etkisi: X Ve Y Kuşaklarının Karşılaştırması Toplum ve Sosyal Hizmet 28(1), 69-91

- Sümer, N. (2006). Yetişkin bağlanma ölçeklerinin kategoriler ve boyutlar düzeyinde karşılaştırılması [Categorical and Dimensional Comparison of the Adult Attachment Measures]. *Türk Psikoloji Dergisi* [Turkish Journal of Psychology], 21, 1-22.
- Şahin, M. C. (2009). Yeni Bin Yılın Öğrencilerinin Özellikleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 155-172.
- Şener, A. ve Terzioğlu, G. (2008). Bazı sosyo-ekonomik ve demografik değişkenler ile iletişimin eşler arası uyuma etkisinin araştırılması. *Aile ve Toplum Dergisi*, 4(13), 7-20.
- Şenel-Günayer, H. (2004). Eş Seçimi Kararı. Yavuzer H. (Ed.), *Evlilik okulu* (ss. 53-67), İstanbul:Remzi
- Yayınevi.Şentürk,Ü.,(2008). “Aile Kurumuna Yönelik Güncel Riskler”, *Aile Ve Toplum Eğitim- Kültür Ve Araştırma Dergisi*,4(14),ss.7-31.
- Takase, M. A (2010). *Concept analysis of turnover intention: Implications for nursing management*. Collegian, 17: 3-12.
- Tarhan. N. (2012) *Evlilik Psikolojisi*, 13. baskı İstanbul, Timaş Yayınları
- T.M.K. (1985). (Yayımlandığı R. Gazetenin Tarihi: 7.11.1985, No: 18921, Yayımlandığı Düsturun Tertibi: 5 (25),1039
- Tutarel, K. Ş. ve Çavuşoğlu, Ş. (2006). Evlilik Uyumu, Bağlanma Biçimleri, Yüklemeler ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiler. *Aile ve Toplum Dergisi*, 3 (9), 61-68.
- Tuzer, D. (2016) *Üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumlarının bireysel özellikleri açısından incelenmesi*, yüksek lisans tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı
- Tüfekçi, S. (2008). Romantik İlişkilerde Genç Yetişkinlerin Aşka İlişkin Tutumları ve Kişilik Özellikleri: Transaksiyonel Analiz Ego Durumları

Açısından Bir Değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye

TÜİK. (2015). Evlenme ve Boşanma İstatistikleri. Türkiye İstatistik Kurumu, Haber Bülteni, Sayı: 21515, 02 Mart 2016.

TÜİK. (2017). Evlenme ve Boşanma İstatistikleri. Türkiye İstatistik Kurumu,

Vakkasoğlu, V. (2012) *Biz Evleniyoruz*, İstanbul, Cihan Yayınları

Wampler, K. S., Lin, S., Nelson, B. S. ve Kimball, T. G. (2003). The Adult Attachment and Observed Couple Interaction: Implications for an Intergenerational Perspective on Couple Therapy. *Family Process*, 42 (4), 497-512

Williams, S. (2010). *Welcome to generation Z*. B&T Magazine, 60 (273), 1-12.

Yelkikalan, N., ve Altın, E. (2010). Farklı kuşakların yönetimi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 13-17.

Yıldırım İ. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçme Kriterleri. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*. 3 (27), 15-30.

Yılmaz, A. (2001). Eşler arasındaki uyum: kuramsal yaklaşımlar ve görgül çalışmalar. *Aile ve Toplum Dergisi*, 4(1), 49- 58

Yılmazçoban, A. M., 2011. “Evlilikte Çiftleri Etkileyen Unsurlar ve Arkadaşlık İlkeleri” *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, (1),ss.178-95.

Yılmaz, T., ve Kalkan, M., 2010. “Evlilik Öncesi İlişkileri Geliştirme Programının Çiftlerin İlişki Doyumuna Etkisi”, *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*,10 (3), ss.1893-1920

EKLER

Ek 1 : Kişisel Bilgi Formu

Sayın Katılımcılar,

Bu çalışma; “**KUŞAKLARA GÖRE YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR, ROMANTİZM VE EŞ SEÇİMİ TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ARAŞTIRILMASI**” konulu tez çalışmasının uygulama kısmı ile ilgilidir. Araştırma tamamıyla akademik nitelikli olup çalışmadan elde edilecek bilgiler bilimsel amaca yönelik olarak kullanılacak ve alınan cevaplar gizli tutulacaktır. Çalışmaya yapacağınız katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Hasan KUL

Yakındoğu Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencisi

I. BÖLÜM

Lütfen aşağıda yer alan kişisel bilgilerinizi belirtiniz.

Cinsiyetiniz?

() Bayan () Erkek

Yaşınız?

() 18-22 () 23-37 () 38-53 () 54 ve üzeri

Daha önce evlilik yaşadınız mı?

() Hayır () Evlendim, ayrıldım () Eşim vefat etti

Eğitim Durumunuz?

() Okur- yazar
() İlkokul
() Ortaokul
() Lise
() Üniversite veya üstü

Çalışma Durumunuz?

() Evet () Hayır

Gelir Durumunuz

() Düşük (1500 TL'nin altı)
() Orta (1501 ile 3499 TL arası)
() Yüksek (3500 TL ve üstü)

Şu an bir ilişkiniz var mı?

() Var () Yok

Şu an bir ilişkiniz yok ise aşağıdaki soruları bir ilişki içinde olduğunuzu varsayarak cevaplandırınız.

İlişki yaşadığınız kişi ile nasıl tanıştınız?

- () Kendi Girişimimle
 () Aile / Akraba Aracılığıyla
 () Arkadaş Aracılığıyla
 () İnternet / Sosyal Medya Aracılığıyla

İlişki yaşadığınız kişi ile ne kadar süredir birliktesiniz?

- () 1 yıl () 1 ile 3 yıl arası () 3 ile 5 yıl arası () 5 yıl ve üzeri

İlişki yaşadığınız kişinin yaşı?

- () 18-22 () 23-37 () 38-53 () 54 ve üzeri

İlişki yaşadığınız kişinin eğitim durumu?

- () Okur- yazar
 () İlkokul
 () Ortaokul
 () Lise
 () Üniversite veya üstü

İlişki yaşadığınız kişinin çalışma durumu?

- () Evet () Hayır

İlişki yaşadığınız kişinin Gelir Durumu

- () Düşük (1500 TL'nin altı)
 () Orta (1501 ile 3499 TL arası)
 () Yüksek (3500 TL ve üstü)

Anne ve Babanızın Medeni durumu nedir?

- () Evli () Boşanmış () Ayrı Yaşıyor () Annem vefat etti
 () Babam vefat etti

Partnerinizin anne ve babasının medeni durumu nedir?

- () Evli () Boşanmış () Ayrı Yaşıyor () Annesi vefat etti
 () Babası vefat etti

Anneniz Evliliğinde Mutlu mudur?

- () Evet () Hayır

Babanız evliliğinde mutlu mudur?

- () Evet () Hayır

Annenizle babanızın evliliği örnek alınacak bir evlilik midir?

- () Evet () Hayır

Ek 2: YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ-II (YİYE-II)

Aşağıdaki maddeler romantik ilişkilerinizde hissettiğiniz duygularla ilgilidir. Bu araştırmada sizin ilişkinizde yalnızca şu anda değil, genel olarak neler olduğuyla ya da neler yaşadığınızla ilgilenmekteyiz. Maddelerde sözü geçen "birlikte olduğum kişi" ifadesi ile romantik ilişkide bulunduğunuz kişi kastedilmektedir. Eğer halihazırda bir romantik ilişki içerisinde değilseniz, aşağıdaki maddeleri bir ilişki içinde olduğunuzu varsayarak cevaplandırınız. Her bir maddenin ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını karşılarındaki 7 aralıklı ölçek üzerinde, ilgili rakam üzerine çarpı (X) koyarak gösteriniz.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7
Hiç Kararsızım/ Tamamen
katılmıyorum fikrim yok katılıyorum

1. Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
2. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
3. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin artık benimle olmak istemeyeceği korkusuna kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
4. Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda kendimi rahat hissederim.	1	2	3	4	5	6	7
5. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin beni gerçekten sevmediği kaygısına kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
6. Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanmak konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
7. Romantik ilişkide olduğum kişilerin beni, benim onları önemsedğim kadar önemsemeyeceklerinden endişe duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
8. Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olma konusunda çok rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
9. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin bana duyduğu hislerin benim ona duyduğum hisler kadar güçlü olmasını isterim.	1	2	3	4	5	6	7

10. Romantik ilişkide olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.	1	2	3	4	5	6	7
11. İlişkilerimi kafama çok takarım.	1	2	3	4	5	6	7
12. Romantik ilişkide olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
13. Benden uzakta olduğunda, birlikte olduğum kişinin başka birine ilgi duyabileceği korkusuna kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
14. Romantik ilişkide olduğum kişi benimle çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
15. Romantik ilişkide olduğum kişilere duygularımı gösterdiğimde, onların benim için aynı şeyleri hissetmeyeceğinden korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
16. Birlikte olduğum kişiyle kolayca yakınlaşabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
17. Birlikte olduğum kişinin beni terk edeceğinden pek endişe duymam.	1	2	3	4	5	6	7
18. Birlikte olduğum kişiyle yakınlaşmak bana zor gelmez.	1	2	3	4	5	6	7
19. Romantik ilişkide olduğum kişi kendimden şüphe etmeme neden olur.	1	2	3	4	5	6	7
20. Genellikle, birlikte olduğum kişiyle sorunlarımı ve kaygılarımı tartışırım.	1	2	3	4	5	6	7
21. Terk edilmekten pek korkmam.	1	2	3	4	5	6	7
22. Zor zamanlarımda, romantik ilişkide olduğum kişiden yardım istemek bana iyi gelir.	1	2	3	4	5	6	7
23. Birlikte olduğum kişinin, bana benim istediğim kadar yakınlaşmak istemediğini düşünürüm.	1	2	3	4	5	6	7

24. Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi anlatırım.	1	2	3	4	5	6	7
25. Romantik ilişkide olduğum kişiler bazen bana olan duygularını sebepsiz yere değiştirirler.	1	2	3	4	5	6	7
26. Başımdan geçenleri birlikte olduğum kişiyle konuşurum.	1	2	3	4	5	6	7
27. Çok yakın olma arzum bazen insanları korkutup uzaklaştırır.	1	2	3	4	5	6	7
28. Birlikte olduğum kişiler benimle çok yakınlaştığında gergin hissederim.	1	2	3	4	5	6	7
29. Romantik ilişkide olduğum bir kişi beni yakından tanıdıkça, "gerçek ben"den hoşlanmayacağından korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
30. Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanma konusunda rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
31. Birlikte olduğum kişiden ihtiyaç duyduğum şefkat ve desteği görememek beni öfkelerendirir.	1	2	3	4	5	6	7
32. Romantik ilişkide olduğum kişiye güvenip inanmak benim için kolaydır.	1	2	3	4	5	6	7
33. Başka insanlara denk olamamaktan endişe duyarım	1	2	3	4	5	6	7
34. Birlikte olduğum kişiye şefkat göstermek benim için kolaydır.	1	2	3	4	5	6	7
35. Birlikte olduğum kişi beni sadece kızgın olduğumda önemser.	1	2	3	4	5	6	7
36. Birlikte olduğum kişi beni ve ihtiyaçlarımı gerçekten anlar.	1	2	3	4	5	6	7

Ek 3: ROMANTİZM VE EŞ SEÇİMİ TUTUMLARI (REST) ÖLÇEĞİ

Sayın Katılımcı;

Bu ölçek, bireylerin eş seçimine yönelik inançlarını belirlemeye yöneliktir. Aşağıdaki ifadeleri okuduktan sonra, sizi en iyi yansıttığını düşündüğünüz ifadeyi ilgili paranteze (X) işareti koyarak belirtiniz. Bu bir test olmadığından cevaplar doğru ve yanlış olarak değerlendirilmeyecektir. Önemli olan vereceğiniz cevapların sizi doğru olarak yansıtmasıdır. Ölçekteki hiç bir maddeyi boş bırakmadan cevaplayınız. Burada ifade ettiğiniz bilgiler sadece bu çalışma için kullanılacak olup, başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Adınızı veya kimlik bilgilerinizi belirten herhangi bir ifade yazmayınız.

Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Açıklama: Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra, bu ifadeye ne ölçüde katıldığınızı gösteren sütuna ait olan kutucuğun içini (X) şeklinde işaretleyiniz.		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	Çoğu yaşlılarım gibi, ben de bir gün evleneceğimden eminim.	()	()	()	()	()
3	Evlenmem için uygun olan tek bir gerçek aşk vardır, o da evleneceğim kişiyle olan aşktır.	()	()	()	()	()
4	Birbirimize karşı hissettiğimiz sevgi, evlenmek için asgari düzeyde yeterli bir neden olmalıdır.	()	()	()	()	()
5	Evlilik öncesi birlikte yaşamak, mutlu evliliği sürdürebilme şansımızı arttıracaktır.	()	()	()	()	()
5	Sevgilimle evlenmeyi düşünmeden önce, evliliğimizin süreceğinden kesinlikle emin olmalıyım.	()	()	()	()	()
6	Sevdiğim kişi benim için tamamıyla ideal olmasa bile onunla evlenebilirim.	()	()	()	()	()
7	Evlenilecek uygun kişiyi bulma, çabadan daha çok bir şans işidir.	()	()	()	()	()
8	Her yönüyle birbirine benzeyen çiftlerin ilişkileri çok sıradan ve sıkıcıdır.	()	()	()	()	()
9	Ben hayatta bir kez evleneceğim.	()	()	()	()	()
10	Dünyada mutlu bir evlilik yapabileceğim birçok kişi vardır.	()	()	()	()	()
11	Birbirimize duyduğumuz aşk, mutlu bir evlilik yürütmek için yeterli olmalıdır.	()	()	()	()	()
12	Evlilik öncesi birlikte yaşarsak, evliliğimizde daha mutlu olacağımıza inanıyorum.	()	()	()	()	()

12 3	Evlenmeden önce iyi bir eş olacağımdan tamamen emin olmalıyım.	()	()	()	()	()
13 4	1 İlişkimizdeki her şey beni memnun etmiyorsa, sevgilimle evlenmemeliyim.	()	()	()	()	()
14 5	1 Yeterince uzun süre beklersem, evlenebileceğim uygun kişi bir gün karşıma çıkar.	()	()	()	()	()
15 6	Evlenmeye karar verdiğim zaman, gelecekteki eşimle benzer özelliklere sahip olmak benim için önemlidir.	()	()	()	()	()
16 7	Ru Dünyanın bir yerinde benim için uygun olan evlenmem gereken bir eş vardır, ben de başkaları için öyleyimdir.	()	()	()	()	()
17 8 18	Birbirimizi sevdiğimiz sürece, evliliğe giden yolda hiçbir engel tanımamalıyız.	()	()	()	()	()
19 9	İlişkimizi sınamanın bir yolu olarak, evlenmeden önce birlikte yaşamak bizim için iyi bir fikirdir.	()	()	()	()	()
20 0	2 Gelecekteki eşim ve ben evlenmeden önce çok iyi bir arkadaş olmalıyız.	()	()	()	()	()
21 1	İ Zamanın güçlü sevgimizi aşındırmayacağına inanana kadar evlenmemeliyiz.	()	()	()	()	()
22 2	Evleneceğim kişi bir eşte aradığım tüm niteliklere sahip olmalıdır.	()	()	()	()	()
23 3	. Evlenecek uygun kişiyi bulmak, benim kontrol edebileceğim bir şey değildir.	()	()	()	()	()
24 4	Birçok yönden bana benzeyen biriyle evlendiğimde ilişkimiz daha güçlü olacaktır.	()	()	()	()	()
25 5	Dünyada evlenebileceğim 'sadece bir tek' uygun kişi vardır.	()	()	()	()	()
26 6	Ancak bir aptal, çok sevdiği biriyle evlenmekten kaçır.	()	()	()	()	()
27 7	Evlenmeden önce birlikte yaşamak, evliliğimizin nasıl gideceğini sınamanın iyi bir yoludur.	()	()	()	()	()
28 8	Evlenmeden önce evliliğe tamamen hazır olana kadar beklemeliyim.	()	()	()	()	()
29 9	Benim ihtiyaçlarımla hepsine cevap vereceğinden emin olmasam bile yine de sevgilimle evlenirdim.	()	()	()	()	()
30 0	Bazıları benim evlilik beklentilerime uygun değildir.	()	()	()	()	()
31 1	Evlenmek için fazla çaba harcamasam da bir gün evleneceğim.	()	()	()	()	()
32 2	Benim kişilik özelliklerimin tam tersi özelliklere sahip birisiyle evlenmemeliyim.	()	()	()	()	()

Ek 4: AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

Bu çalışma, Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Programı tarafından gerçekleştirilen bir çalışmadır.

Bu çalışmanın amacı kuşaklara göre yakın ilişkilerde yaşantılar, romantizm ve eş seçimi tutumları arasındaki ilişkilerin araştırılması ilişkiyi araştırmaktır. Araştırma tamamıyla akademik nitelikli olup çalışmadan elde edilecek bilgiler bilimsel amaca yönelik olarak kullanılacak ve alınan cevaplar kesinlikle gizli tutulacaktır. Çalışmaya yapacağınız değerli katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Anket tamamen bilimsel amaçlarla düzenlenmiştir. Anket formunda kimlik bilgileriniz yer almayacaktır. Size ait bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Çalışmadan elde edilen veriler yalnızca istatistik veri olarak kullanılacaktır. Yanıtlarınızı içten ve doğru olarak vermeniz bu anket sonuçlarının toplum için yararlı bir bilgi olarak kullanılmasını sağlayacaktır.

Telefon numaranız anketörün denetlemesi ve anketin uygulandığının belirlenmesi amacıyla istenmektedir.

Yardımanız için çok teşekkür ederim.

Hasan KUL
YakınDoğu Üniversitesi
Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencisi

Yukarıdaki bilgileri ayrıntılı biçimde tümünü okudum ve anketin uygulanmasını onayladım.

İsim:

İmza:

Telefon:

Ek 5: BİLGİLENDİRME FORMU

KUŞAKLARA GÖRE YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR, ROMANTİZM VE EŞ SEÇİMİ TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ARAŞTIRILMASI

Bu çalışma, Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Programı tarafından gerçekleştirilen bir çalışmadır.

Bu çalışmanın amacı kuşaklara göre yakın ilişkilerde yaşantılar, romantizm ve eş seçimi tutumları arasındaki ilişkilerin araştırılması ilişkiyi araştırmaktır. Araştırma tamamıyla akademik nitelikli olup çalışmadan elde edilecek bilgiler bilimsel amaca yönelik olarak kullanılacak ve alınan cevaplar kesinlikle gizli tutulacaktır. Çalışmaya yapacağınız değerli katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Bu çalışmada size bir demografik bilgi formu ve bir dizi ölçek sunulmaktadır. Demografik bilgi formu sizin yaş cinsiyet gibi demografik özellikleriniz hakkındaki soruları içermektedir. Ölçekler ise kuşaklara göre yakın ilişkilerde yaşantılar, romantizm ve eş seçimi tutumları arasındaki ilişkilere yöneliktir.

Daha önce de belirtildiği gibi, ölçeklerde ve görüşmelerde verdiğiniz cevaplar kesinlikle gizli kalacaktır. Eğer çalışmayla ilgili herhangi bir şikayet, görüş veya sorunuz varsa bu çalışmanın araştırmacılarından biri olan Hasan KUL ile tespitterapi@gmail.com isimli elektronik posta adresinden ve 05427335040 numaralı telefondan iletişime geçebilirsiniz.

Eğer bu çalışmaya katılmak sizde belirli düzeyde stres yaratmışsa ve bir danışmanla konuşmak istiyorsanız, ülkemizde ücretsiz hizmet veren şu kuruluşlar bulunmaktadır:

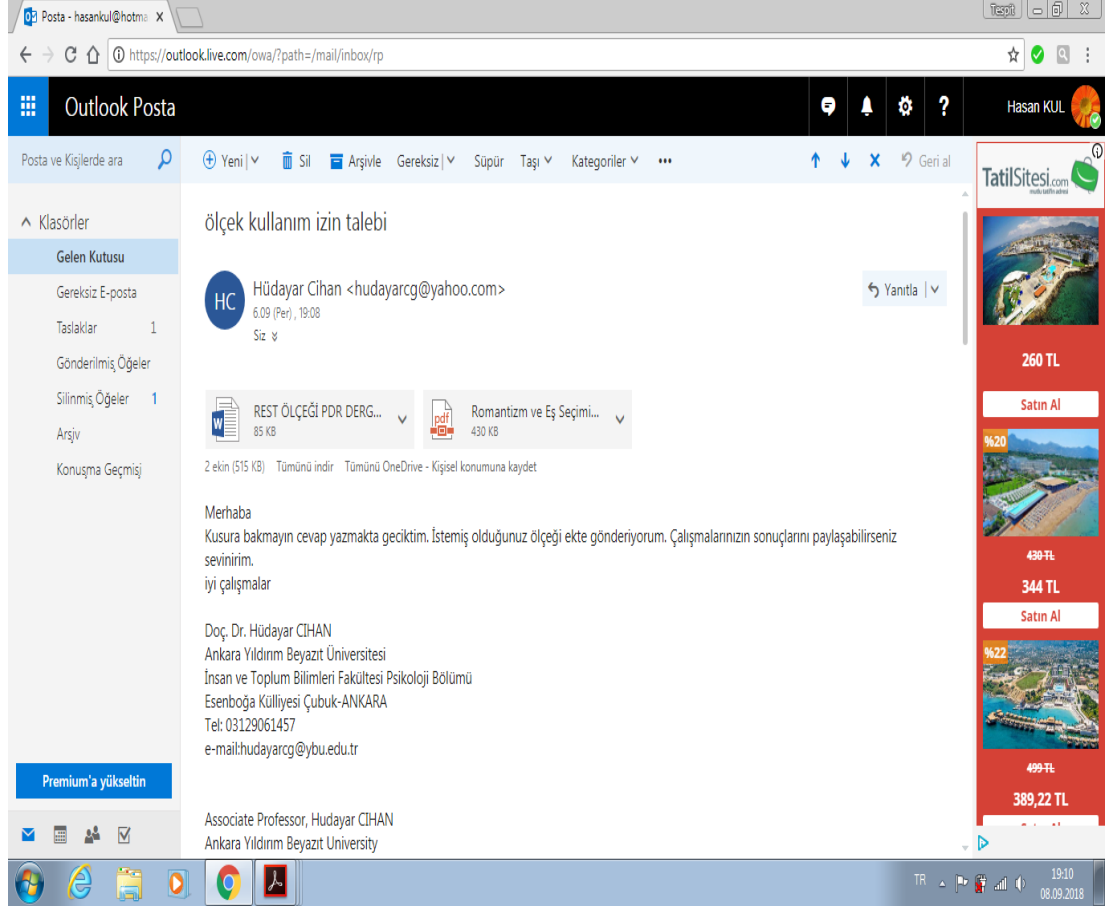
Eğer öğrenci değilseniz, Bursa'da herhangi bir Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesine / doktoruna başvurabilirsiniz.

Eğer araştırmamanın sonuçlarıyla ilgileniyorsanız, araştırmacıyla iletişime geçebilirsiniz.

Katıldığınız için tekrar teşekkür ederim.

Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencisi
Hasan KUL
Yakın Doğu Üniversitesi
Lefkoşa.

Ek 6: Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği Kullanım İzni

Yrd. Doç. Dr. Hüdayar CIHAN GÜNGÖR

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi

Psikoloji Bölümü

Çankaya-ANKARA

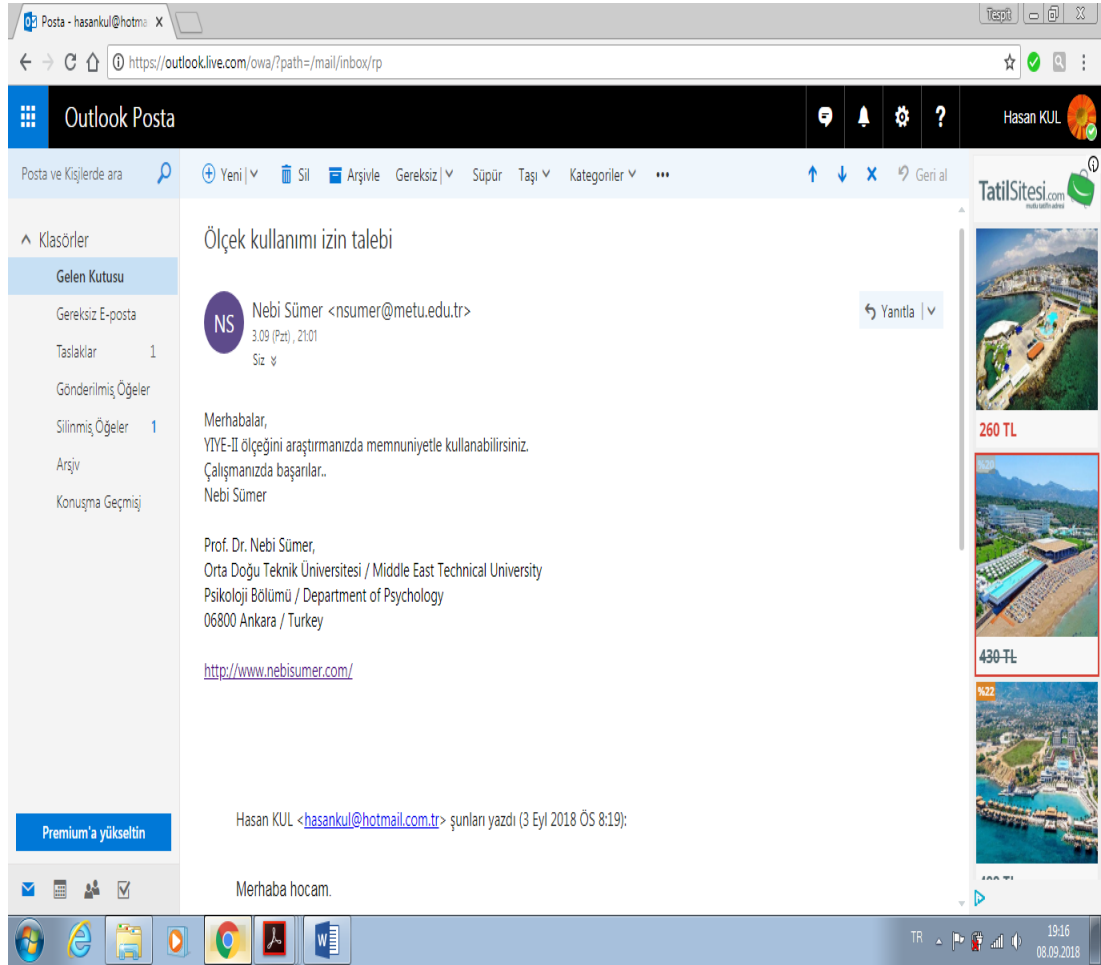
Tel: 03124667533/3528

Fax: 03124667432

e-mail: hudayarcg@ybu.edu.tr

e-mail: hudayarcg@yahoo.com

Ek 7: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-2 Kullanım İzni

Prof. Dr. Nebi SÜMER

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Psikoloji Bölümü

Ankara

Tel: (312) 210-5111 –2105114 Faks: (312) 210-1288 06531

E-Posta: nsumer@metu.edu.tr

ÖZGEÇMİŞ

Hasan KUL, 5 Nisan 1976 tarihinde Balıkesir'in Bigadiç ilçesinde doğmuştur. Araştırmacı, 1999 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik programında lisans öğrenimini tamamlamıştır. 1999 yılından bu yana çeşitli kurum ve kuruluşlarda psikolojik danışmanlık yapan araştırmacı; 2012 yılında Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aile Danışmanlığı Tezsiz Yüksek Lisans ve 2014 yılında da İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uygulamalı Psikoloji Tezsiz Yüksek Lisans programını bitirerek ilgili alanlarda uzmanlık dereceleri almıştır. Araştırmacı, 2016 yılında Yakındoğu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans programının yanı sıra, 2018 yılında da Avusturya Viyana Üniversitesi Psikoterapi Doktora programına başlamıştır.

BENZERLİK RAPORU

KUŞAKLARA GÖRE YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR,
ROMANTİZM VE EŞ SEÇİMİ TUTUMLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİLERİN ARAŞTIRILMASI

ORIJINALLIK RAPORU

% 15	% 13	% 6	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	es.scribd.com İnternet Kaynağı	% 2
2	tuzlamutluaile.org İnternet Kaynağı	% 1
3	ÖZTUNÇ, Hakan and ŞENER, Özlem. "Cinsiyet, Ayrılmış Ebeveyn Ve Şiddet Görme Faktörlerinin Gençlerin Eş Seçim Tutumları Üzerinde Etkisi", Dr. Ali Bayram, 2015. Yayın	% 1
4	dergipark.gov.tr İnternet Kaynağı	% 1
5	katalog.hacettepe.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
6	www.eytepe.com İnternet Kaynağı	% 1
7	e-dergi.marmara.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1

ETİK KURUL ONAYI**BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU**

01.11.2018

Sayın Hasan Kul

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2018/269 proje numaralı ve **“Kuşaklara Göre Yakın İlişkilerde Yaşantılar, Romantizm ve Eş Seçimi Tutumları Arasındaki İlişkilerin Araştırılması”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.